

Atf: Danık, Sevda. "Şer'iyye Sicillerine Göre Ankara, Konya ve Kayseri Evleri Üzerine İstatistiksel Bir Değerlendirme (1700-1750)".

Kadim Akademi SBD 7/2 (Aralık 2023), 159-189.

<https://doi.org/10.55805/kadimsbd.1354029>

Makale Türü: Araştırma Makalesi

Makale Başvuru Tarihi: 01.09.2023

Makale Kabul Tarihi: 25.12.2023

ŞER'İYYE SİCİLLERİNE GÖRE ANKARA, KONYA VE KAYSERİ EVLERİ ÜZERİNE İSTATİSTİKSEL BİR DEĞERLENDİRME (1700-1750)

Sevda Danık*

Özet

Toplumların yaşam tarzını tespit etmek hususunda evlerin önemli bir yeri vardır. Geçmişten günümüze evlerin geçirdiği değişim insan yaşamının ve zevklerinin nasıl değiştiğini gösterir. İncelediğimiz dönemde evler sanayi öncesi dönemin özelliklerini taşır. Evler genelde tek kısımlıdır; az miktarda ev dahiliye-hariciye şeklinde iki kısımdan oluşmuştur. Genelde tek katlı olup, bazen de iki katlıdır. Her evin bir avlusu vardır. Günümüzde evlerde yaygın olarak bulunan salon, oturma odası, misafir odası, yatak odası, mutfak, banyo, tuvalet, balkon, teras, kiler gibi bölümlerin geçmişte farklı isimler aldığı ve farklı fonksiyonlar içerdikleri görülür.

Bu çalışmada 18. yüzyılın ilk yarısında Ankara, Konya ve Kayseri şer'iyye sicillerinde yer alan ev alım-satımlarında ayrıntıları verilen evlerin tamamı incelenmiş ve istatistiki değerler elde edilmiştir. Bu şekilde evlerin genel özellikleri, evlerde yaygın olarak bulunan bölümler, evlerin birbirleriyle olan benzerlikleri ve farklılıkları, fiyatları, tek kısımlı evler ile dahiliye-hariciyeli evler arasındaki farklar; ayrıca bugün hala varlığını devam ettiren bazı ev bölümlerinin geçmişte hangi isimler ile kullanıldığı ve geçmişte hangi işlevlere sahip olduğu tespit edilmeye çalışılmıştır. Konu ile ilgili çok sayıda çalışma yapılmış olmakla birlikte bu çalışma bütün evlerin değerlendirmeye alınmış olması ve istatistiki bilgilerin kullanılmış olmasıyla diğerlerinden ayrılır.

Anahtar Kavramlar: Ev, Avlu, Tabhane, Örtme, Kiler, Sâyeğâh.

* Dr., Fırat Üniversitesi. sdanik@firat.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0003-2705-6250>

Citation: Danık, Sevda. "A Statistical Evaluation on Ankara, Konya and Kayseri Houses According to The Sheriyye Registers (1700-1750)".

Kadim Akademi SBD 7/2 (December 2023), 159-189.

<https://doi.org/10.55805/kadimsbd.1354029>

Article Type: Research Article

Application Date: 01.09.2023

Accepted Date: 25.12.2023

A STATISTICAL EVALUATION ON ANKARA, KONYA AND KAYSERI HOUSES ACCORDING TO THE SHERIYYE REGISTERS (1700-1750)

Sevda Danık*

Abstract

Houses have an important place in determining the lifestyle of societies. The change that houses have undergone from the past to the present shows how human lives and pleasures have changed. In the period we examined, the houses bear the characteristics of the pre-industrial period. Houses consist of generally single-part, a small amount of houses consisted of two parts, internal-external. Houses are generally single-storey, sometimes two-storey. Every house has a courtyard. It is seen that sections such as living room, living room, guest room, bedroom, kitchen, bathroom, toilet, balcony, terrace, cellar, which are widely available in the houses today, have received different names in the past and contain different functions.

In this study, all of the houses detailed in the house purchases and sales in the first half of the 18th century in Ankara, Konya and Kayseri sheriyye registers were analyzed and statistical values were obtained. In this way, it was tried to determine the general characteristics of the houses, the common parts of the houses, the similarities and differences between the houses, their prices, the differences between single-part houses and houses with interior and exterior, as well as the names with which some of the house parts that still exist today were used in the past and what functions they had in the past. Although there have been many studies on the subject, this study differs from the others in that all houses were evaluated and statistical information was used.

Keywords: House, Courtyard, Living Room, Kitchen, Cellar, Balcony.

* Dr., Fırat University. sdanik@firat.edu.tr, <https://orcid.org/0000-0003-2705-6250>

1. Giriş

Şer'iyye sicilleri şehir merkezlerinde kadınlar tarafından tutulan ve o şehre ait bütün önemli olayların kaydedildiği defterlerdir. İçerik bakımından çok zengin olan sicillerde sosyal, siyasi, idarî, iktisadî, hukukî, dinî ve kültürel açıdan pek çok bilgi bulmak mümkündür. Osmanlı Devleti'nde mahallinde geçen her türlü olay ve merkezden gönderilen emirler bu defterlere kaydedilmiştir. Sicillerden eski Türk aile yapısı; halkın hayat ve geçim tarzı; ev, arsa, tarla, dükkân, köle vs. alım-satımları, kullanılan eşyalar; üretilen ürünler; esnaf ve sanat teşkilatının yapısı; o şehirde bulunan mahalle, kasaba ve köylere yüklenen vergiler; nüfus yapısı, aşiret ve cemaatler; eski yapılar ve imar tarzları, ücretler, fiyatlar, ordu teşkilatı, sefer hazırlıkları vs. pek çok konuda önemli bilgiler edinmek mümkündür. Şer'iyye sicillerinde ev alım-satımları yapılırken evler hakkında bazı bilgiler verilmiştir. Mesela "*.....Medine-i Ankara'da Hatunî Mahallesi'nde kâin bir taraftan Mehmed Beşe nam kimesne mülkü ve bir taraftan Kara Serkis ve bir taraftan Serkis nam zimmiler mülkleri ve bir taraftan tarîk-ı hâss ile mahdûd bir bab sofa ve bir bab tabhane ve bir kiler ve bir firun ve bi'r-i ma ma 'lûmâtu'l-mikdâr hayâtı muhtevî menzilimi... otuz dokuz guruşa mezbûr Karabet'e bey' ve teslim...*"⁴ şeklinde evin konumu, bölümleri ve fiyatı belirtilmiştir. Bu çalışmada Ankara (2571 ev), Konya (951 ev) ve Kayseri (412 ev)² şehirlerindeki evler incelenerek, Orta Anadolu evleri hakkında bilgi edinilmeye çalışılmıştır. Bu şehirlere ait 1700-1750 yılları arasında tutulan defterlerdeki ev alım-satımlarında ayrıntıları verilen bütün belgeler değerlendirmeye alınmıştır.³ Böylece evlerin genel özellikleri, ev bölümlerinin yaygınlık oranları, bugün hâlâ varlığını sürdüren ev bölümlerinin geçmişte hangi adlarla kullanıldığı, insanların yaşayış biçimleri ve zevkleri, gelir durumları; birbirine yakın üç şehir arasındaki evlerin ortak özellikleri ve farklılıkları gibi pek çok konuda doğru sonuçlara ulaşmaya çalışılmıştır.

Türkler Anadolu'ya ilk geldiklerinde yeni yerleşme merkezleri oluşturmak yerine, eski merkezlerde günün koşullarına göre bazı değişiklikler yaparak, yüzyıllar boyunca biçimlenmiş konutları kendi gelenek ve yaşam tarzlarına uydurmuş ve Türk evi olarak adlandırılan bir konut tipi yaratmışlardır. Eski evler "Türk Evi", "Anadolu Türk Evi" veya "Geleneksel Ev" şeklinde tanımlanmış olup, belirli özelliklere sahiptirler. Bu tip evlerde "hayât" evin merkezi idi.⁴ Hayât; avlu, bahçe⁵ ve taşlık⁶ kelimeleriyle çoğu zaman eş anlamlı olarak kullanılırdı. Evler içe dönüktü; yüksek duvarlar ile çevrelenir, sokağa ve diğer evlere karşı kapatılırdı.⁷ Evin giriş alanını

¹ *Ankara Sancağı Şer'iye Sicil Defteri (1112-1114)*, Başbakanlık Osmanlı Arşivi No. 80, 119/615.

² Bu şehirlerin sicilleri düzenli ve yazıları okunaklıdır. Ayrıca çok sayıda ev alım-satımı ile ilgili belge vardır.

³ İncelediğimiz sicillerde ev alım-satımları dışında, evler hakkında ayrıntılı bilgi yoktur.

⁴ Mine Baran, *Halkbilimi Bağlamında Anadolu-Türk Konutunun Mekansal Oluşumu* (İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, 2000), 27-28. Hayât kelimesi, Arapça hıyât (hâvit)'tan (duvar) veya yaşam anlamındaki hayattan gelmiştir. Celile Berk, *Konya Evleri* (İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Doçentlik Tezi, 1951), 198. Şer'iyye sicillerinde evler tasvir edilirken en sonda avlu yer alır; "*...bir sofa ve bir tabhane ve iki örtme ve bi'r-i ma ve havlıyı müştemil mülk menzil...*" şeklinde geçer. Bkz. *Kayseri Sancağı Şer'iye Sicil Defteri (1117-1119)*, Başbakanlık Osmanlı Arşivi No. 111, 16/1/5.

⁵ Doğan Kuban, *Türk "Hayat"lı Evi* (İstanbul: Mısırlı Matbaacılık A.Ş., 1995), 20.

⁶ Baran, *Halkbilimi Bağlamında Anadolu-Türk Konutunun Mekansal Oluşumu*, 28.

⁷ Baran, *Halkbilimi Bağlamında Anadolu-Türk Konutunun Mekansal Oluşumu*, 28.

oluşturan hayâtın zemini kısmen veya tamamen taşla döşenirdi; hayât, yazın açık havada oturma yerini oluştururdu.⁸ İçinde meyve ağaçları ve çiçeklerle süslü bir alan, ortasında kuyu ve çardak, etrafında ise ahır, samanlık ve mutfak gibi yapılar bulunurdu.⁹ Tarıma dayalı bir ekonomide yemek pişirme, ekmek yapma, çamaşır yıkama, meyve kurutma, odun kesme ve hayvan bakımı için geniş mekanlara ihtiyaç vardı.¹⁰ Avlu (hayât) bütün bu işlerin yapılabilmesi için gerekiyordu.

Şer'iyye sicillerinde evin bütününe ifade etmek için "menzil" kelimesi kullanılmıştır. Her evin mutlaka bir avlusu vardır. Ankara'da avlu yerine "hayât (hıyât)", Konya ve Kayseri'de ise "havlı" kelimesi kullanılmıştır.¹¹ 18. yüzyılda Ankara evlerinin %98'inde,¹² Konya'nın %98'inde ve Kayseri'nin %96'sında avlu vardı. Mevsimin uygun olduğu zamanlarda hayat burada geçerdi.¹³ Avlu pek de büyük değildi. Ankara'da ölçüleri verilen bir avlunun eni 3,5 metre, boyu ise 8 metre civarındaydı.¹⁴ Avludan başka salon veya oturma odası diyebileceğimiz tabhane, alt kat odası, üst kat odası, manzarayı seyretmek üzere kurulan balkon ve teras benzeri sâyegâh, sofa, yazlık; erzak saklamaya yönelik kiler ve ambar benzeri izbe, zir zemin, mahzen, yer altı; mutfak yerine kullanılan örtme ve ahır en sık karşılaşılan bölümlerdir.

Şer'iyye sicillerinde evin ana odası için "tabhane" kelimesi kullanılmıştır. Ev tasvir edilirken ilk olarak tabhane kelimesi geçmektedir. Salon, oturma odası veya ana oda şeklinde tanımlayabileceğimiz tabhanenin¹⁵ değişik anlamları vardır. Birinci anlamı Osmanlı döneminde zayıf ve kuvvetsiz olan kimseler ile hastaneden yeni çıkan, taşradan iş bulmak için gelen yoksul, aç ve garip kimselerin üç gün kaldıkları yerlerdir.¹⁶ Önceki zaviyeler, sonradan camiye bitişik bölümlere dönüşmüş ve bu bölümlere "tabhane" adı verilmiştir.¹⁷ İkinci anlamı ise kış evi, kış

⁸ Berk, *Konya Evleri*, 198.

⁹ Haşim Karpuz, "Geleneksel Ev", *Türk Aile Ansiklopedisi* (Ankara: Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Yayınları, 1991), 2/473.

¹⁰ Kuban, *Türk "Hayat"lı Evi*, 20.

¹¹ Şemseddin Sami, *Kâmûs-ı Türkî: Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, Raşit Gündoğan, Niyazi Adıgüzel, Ebul Faruk Önal, (İstanbul: İdeal Kültür Yayıncılık, 2012), "Hayat", 54, 442; Bazı kaynaklarda hayât, avlu ve sofanın aynı anlama geldiği belirtilmektedir. Arzu Can, *Risâle-i Mi'mâriyye'de Kavramlar ve Terminoloji*, (İstanbul: Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2005), 81. Yine hayât, eyvan, sofa, hanay, sergâh, divân-hâne ve tahtepûşun aynı anlama geldiğini belirten kaynaklar vardır. Ahmet Necdet Sözer, "Türkiye'nin Kırsal Yerleşim Coğrafyasına İlişkin Terminolojik Sorunlar ve Tipolojik Yaklaşımlar", *Ege Coğrafya Dergisi*, 1 (1983), 4.

¹² Yüzdesi (%) verilen bütün sayılar tam sayıya çevrilmiştir. Mesela %87,35 sayısı %87; %15,56 sayısı %16 olarak alınmıştır.

¹³ Mübahat S. Kütükoğlu, *Osmanlı'nın Sosyo-Kültürel ve İktisâdî Yapısı*, (Ankara: Türk Tarih Kurumu, 2018), 13.

¹⁴ Ankara'da Ahi Hacı Murad Mahallesi'nde bulunan hayât tûlen 22 ayak ve arzan 9 ayaklı. Ayak, arşının yarısı kabul edildiğinden ve mimar arşını 75,8 cm olduğundan yarısı 37,9 cm'dir. Buna göre uzunluğu 22x37,9=833,8 cm 8,338 m.'dir. Genişliği ise 9x37,9=341,1 cm 3,411 m.'dir. Ankara Sancağı Şer'iye Sicil Defteri (1120-1121), Başbakanlık Osmanlı Arşivi No. 85, 7/34; Ünal Taşkın, *Osmanlı Devleti'nde Kullanılan Ölçü ve Tartı Birimleri*, (Elazığ: Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2005), 141, 144.

¹⁵ Suraiya Faroqhi, *Orta Halli Osmanlılar: 17. Yüzyılda Ankara ve Kayseri'de Ev Sahipleri ve Evler*, çev. Hamit Çalışkan, (İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2014), 84.

¹⁶ Gönül Erkan, "Tabhane", *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 16/2 (Ekim 2005), 54; Mahmut Çetin, *Dersaadet Sözlüğü* (İstanbul: İstanbul Ticaret Odası, 2012), 171. Tâb-hâne ile tabh-hâne birbirinden farklıdır. Tabh-hâne; yemek pişirilen yer, aşhane ve imaret anlamına gelirken, tâb-hâne zayıf, güçsüz ve hastaların konuk edildikleri yerlerdir. Celâl Esad Arseven, "Tabhane", *Sanat Ansiklopedisi* (İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı, 1998) IV/1889. İmaret anlamında kullanıldığına dair bkz. Zeynep Tarım Ertuğ, "İmaret", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi* (İstanbul: TDV Yayınları, 2000), 22/219.

¹⁷ Doğan Hasol, *Ansiklopedik Mimarlık Sözlüğü*, Geliştirilmiş 19. Baskı (İstanbul: Yem Yayın, 2021), 449.

odası, kışık yerdir.¹⁸ Tabhane içindeki eşyaların hibe edildiği bir belgede; tabhane içinde beş palas, bir yorgan, bir beledi döşek, sagir ve kebir beş lengeri sahan, bir kazgan, bir sini, iki tabe (tava) ve iki bakar (sığır) çanı bulunmaktadır. Bu belgeden tabhanenin hem yatma yeri hem de mutfak olarak kullanıldığı anlaşılmaktadır.¹⁹ Bir başka belgede ise Ankara'da bir tabhanenin uzunluğu ve genişliği verilmiştir. Buna göre bu tabhanenin genişliği 7,58 metre, uzunluğu ise 9 metredir.²⁰

Ankara, Konya ve Kayseri evleri genelde tek katlı olmakla birlikte, en fazla iki katlıydı. Şer'iyye sicillerinde evin üst katındaki odalara "fevkani oda", alt katındaki odalara ise "tahtani oda" veya sadece "oda" denilmiştir. Genelde evlerde oda sayısı azdır. Ankara evlerinde odalar "bab" kelimesiyle tanımlanmıştır. Mesela "bir bab fevkani oda", "üç bab tabhane", "üç bab tahtani oda" gibi. Kayseri evlerinde "bab" kelimesi sadece birkaç yerde geçer; odalar "bir oda", "iki oda", "bir tabhane", "iki tabhane" şeklinde tanımlanmıştır. Konya evlerinde ise "bab" kelimesi zaman zaman kullanılmıştır. Bazen "bir bab tabhane", "iki bab oda" ve bazen de "bir tabhane", "iki oda", "bir oda" şeklinde geçer. Bâb; kapı, bir kitabın her bir bölümü, derbend, boğaz vs. anlamlara gelir.²¹ Odalar tanımlanırken kullanılan "bab" kelimesinin odaya girişin olduğu birden fazla yeri mi veya birden fazla odayı mı belirttiği, yoksa bölme anlamında mı kullanıldığı açık değildir. Yani üç bab tahtani oda derken bu odanın üç kapısı mı olduğu, üç bölmeli mi olduğu, yoksa üç tane ayrı oda mı olduğu kesin olarak anlaşılamamaktadır. Ancak sicillerde evin bölümleri sayıldığından odanın kapı sayısının belirtilmesi pek mümkün görünmemektedir. Odanın bir veya iki kapısının olması önemli bir özellik değildir. Bu nedenle tahminimizce iki bab fevkani oda derken üst katta iki oda, üç bab tabhane derken üç ayrı tabhane kastedilmiş olmalıdır.²²

Bugün balkon, teras ve çardak isimleriyle kullandığımız yerlerin geçmişte pek çok isim aldığı görülür. Sicillerde genelde sâyeğâh, sofa ve yazlık isimleri geçmekle birlikte sekilik, köşk, taht,²³ çardak, divân-hâne,²⁴ tahtepûş, cihânnümâ,²⁵ kasr²⁶ ve şehnişin²⁷ isimlerine de

¹⁸ Ferit Devellioğlu, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat (Eski ve Yeni Harflerle)*, 24. Baskı, (Ankara: Aydın Kitabevi Yayınları, 2007), 1209; Hasol, "Tabhane", 449.

¹⁹ *Ankara Sancağı Şer'iye Sicil Defteri (1128-1129)*, Başbakanlık Osmanlı Arşivi No. 91, 16/29/85.

²⁰ Bu tabhane kuddan 12 ve arzan 10 zirâ'dır. *Ankara Sancağı Şer'iye Sicil Defteri (1148-1149)*, Başbakanlık Osmanlı Arşivi No. 117, 21/127. Mimar arşını (bina arşını, zirai arşın) genelde 0,758 m. olarak kabul edilmektedir. Taşkın, *Osmanlı Devleti'nde Kullanılan Ölçü ve Tartı Birimleri*, 141.

²¹ Şemseddin Sami, "Bâb", 202.

²² İki bab oda, iki ayrı kapıyı yani iki ayrı odayı ifade etmektedir. Hatice Gökçen Özkaya, *18. Yüzyıl İstanbul'unda Barınma Kültürü ve Yaşam Koşulları* (İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, 2011), 163-164.

²³ Sofanın zamanla özelleşmesi sonucunda eyvan, sekilik, taht, köşk gibi bölümler ortaya çıkmıştır. Önder Küçükerman, *Kendi Mekânının Arayışı İçinde Türk Evi* (İstanbul: Apa Ofset Basımevi Sanayi ve Ticaret A.Ş., 1985), 53. Sekilik ve tahtlar iki veya üç tarafı açık olan yerlerdi ve genelde manzara tarafında yapılırlardı. Zeminleri sofaninkine göre birkaç basamak yüksek olurdu ve bazen konsollar üzerine alınırlardı. Bu sekiliklerin birçok yerde ayrı birer köşk şekline girenleri de vardı. Bu köşk, diğer odalardan bol pencere veya açıklıklarıyla ayrılırdı. Köşkler genelde serinlemeye mahsus ve çok havadar yerlerdi; içlerinde fıskiye ve havuzlar bulunurdu. Köşkler bazen çift olarak yapılır ve sofanın iki ucuna ilave edilirdi; fakat genelde tek ve ortadaydılar. Taht, bazen sofanın dış cephesinde bir çıkıntı olarak yapılır; bu çıkıntı fazla olursa köşk elde edilirdi. Köşk yalnız sofanın bir çıkması olmakla kalmaz, bazen yalnız bir duvarı ile sofaya bağlanır ve adeta kendi kendine bir bina kanadı olurdu. Sedat H. Eldem, *Türk Evi Plan Tipleri*, (İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi, 1954), 16, 19.

rastlanmıştır.²⁸ Sâyegâh, sofa ve yazlık dışında sekilik, taht, çardak gibi isimlerin daha az kullanılması bunların farklı yerleri isimlendirmek için kullandığını gösterir. Ancak amaç aynıdır. Hepsini de evin geniş avlusunu veya semtin geniş manzarasını görmek üzere kurulmuştur.²⁹ Bu kısımların bulunduğu yer ise sofadır. Sofa; odalar arası ilişkilerin sağlandığı ortak bir alandır. Bu alan ev içindeki dolaşımı sağlamakla birlikte bir toplanma yeridir.³⁰ Dolaşım dışında kalan kesimleri oturmaya ayrılmıştır. Zamanla bu kesimler daha da özelleşmiş,³¹ bir çeşit balkon biçiminde yüksekçe kurulmuş kısımlar ortaya çıkmıştır.³² Hepsinde olup olmadığı bilinmemekle birlikte Ankara'da Leblebici Mahallesi'nde bulunan fevkani bir sâyegâhın pencereleri vardır.³³ Ankara'da tek kısımlı evlerin %39'unda sâyegâh, %17'sinde sofa vardı. Diğer bölümlere de rastlanmakla birlikte bunlardan her birinin bulunma oranı %1'in altındadır. Ankara'da dahiliye-hariciyeli evlerin iç kısmında %56'sında sâyegâh, %22'sinde sofa, %5'inde köşk, %2'sinde kasr ve %2'sinde divânhâne; dış kısmında ise %51'inde sâyegâh, %13'ünde divânhâne, %3'ünde şehnişin, %3'ünde sofa ve %2'sinde köşke rastlanmıştır. Konya'da tek kısımlı evlerin %17'sinde sofa, %7'sinde yazlık, %0,22'sinde çardağa rastlanmıştır. Konya'da dahiliye-hariciyeli evlerin iç kısmında %36'sında sofa, %4'ünde köşk ve %4'ünde yazlık; dış kısmında %28'inde yazlık ve %2'sinde köşk vardır. Kayseri'de tek kısımlı evlerin %78'inde sofa, %10'unda sâyegâh, %8'inde çardak, %1'inde yazlık ve %1'inde köşke rastlanmıştır. Dahiliye-hariciyeli evlerde ise bu tip bölümler daha yaygındır. Özellikle Kayseri'de sofasız ev yok gibidir. Kayseri'de dahiliye-hariciyeli evlerin iç kısmında %98'inde sofa, %11'inde köşk, %4'ünde sâyegâh; dış kısmında %40'ında sâyegâh ve %2'sinde köşk vardır.

Yemek pişirilen ve kap-kacağın konulduğu yerlerin değişken olduğu görülür. Şer'iyye sicillerinde mutfak kelimesi çok az geçer, genelde "örtme" kelimesi kullanılmıştır. Ancak bütün

²⁴ Kaynaklarda divânhânenin, sofa ile aynı anlama geldiği belirtilmektedir: Divânhânenin birinci anlamı odalar arasındaki büyük ve geniş boşluktur. İkinci anlamı ise yazın oturmak ve yatmak için bir tarafı açık olarak yapılan, sergâh veya yazlık da denilen bir tarafı açık ve bahçeye bakan yerdir. Can, *Risâle-i Mi'mâriyye'de Kavramlar ve Terminoloji*, 52; Özkaya, *18. Yüzyıl İstanbul'unda Barınma Kültürü ve Yaşam Koşulları*, 169.

²⁵ Cihânnümâ; çatının üstünde yapılan ve her yanı gören yüksek taraçadır. Devellioğlu, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, 173.

²⁶ Kasr; köşk ve çardak ile aynı anlama gelir. Kasr ismi Arapça; köşk ve çardak ismi ise Farsçadır. Kasr, taştan yapılmış kargir oda demektir. Can, *Risâle-i Mi'mâriyye'de Kavramlar ve Terminoloji*, 71.

²⁷ Şehnişin; odanın sokağa ya da avluya doğru olan üç yanı pencereci çıkıntısıdır. Can, *Risâle-i Mi'mâriyye'de Kavramlar ve Terminoloji*, 52.

²⁸ Ankara, Konya ve Kayseri sicillerinde sâyegâh, sofa ve yazlık isimleri geçmekle birlikte sâyebân, seyregâh, zigâh, sergâh, eyvan ve hanayın da bu tip yerleri isimlendirmek için kullanıldığı bilinmektedir. Can, *Risâle-i Mi'mâriyye'de Kavramlar ve Terminoloji*, 50-51. Mahmut Akok, *Ankara'nın Eski Evleri (41 Levha İle Birlikte)* (Ankara: Ankara Etnoğrafya Müzesi Yayını, Türk Tarih Kurumu Basımevi, 1951), 4; Hasan Yavuz, *Ankara Evleri Ahşap Üzeri Kalem İşleri*, (Konya: Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2014), 4-5. Uğur Tuztaş, "İdealleştirilmiş "Türk Evi" Fikrinin Tarihyograpik Çözümlemesi", *ICONARP International Journal of Architecture and Planning*, I/I, 87.

²⁹ Akok, *Ankara'nın Eski Evleri (41 Levha İle Birlikte)*, 4; Yavuz, *Ankara Evleri Ahşap Üzeri Kalem İşleri*, 4-5.

³⁰ Küçükerman, *Kendi Mekânının Arayışı İçinde Türk Evi*, 53. Sofa başlangıçta açık, üzeri tavanlı ve dış duvarları yoktur; tavanı direkler üzerine oturtulmuştur. Dış sofalı evin rüzgâr, soğuk ve yağmura maruz kalmasına karşı çeşitli tedbirler alınmış ve sofaya ona göre yön verilmiştir. Mahremiyeti korumak için direkler arasına kafesler yerleştirilmiş ve özellikle evin avlusu sokaktan veya komşudan görülebileceği yerler kapatılmıştır. Soğuğa karşı direklerin arasına önceleri camekanlar çekilmiş, sonradan bu camekanlar büyük pencereler şeklinde binaya dahil edilmiş ve açık sofa kapalı sofa haline gelmiştir. Eldem, *Türk Evi Plan Tipleri*, 16.

³¹ Küçükerman, *Kendi Mekânının Arayışı İçinde Türk Evi*, 53.

³² Akok, *Ankara'nın Eski Evleri (41 Levha İle Birlikte)*, 4; Yavuz, *Ankara Evleri Ahşap Üzeri Kalem İşleri*, 4-5.

³³ *Ankara Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1135-1136)*, Başbakanlık Osmanlı Arşivi No. 99, 63/430.

evlerde örtmeye rastlanmaz. Bazı evlerde mutfağın ayrı bir bölüm olmayıp, evin ana odasının bir kenarında olduğu tahmin edilmektedir. Örtme üstü kapalı, üç yanı ya da sadece önü açık yer demektir.³⁴ Mutfak ve aşhane ile aynı anlama gelir.³⁵ Günlük yemekler örtmede pişirilir. Örtmede bir ocak ve bazı duvarlarında eşya koymaya yarayan boşluklar bulunurdu.³⁶ Ancak örtme her zaman mutfak anlamına gelmez. Bazı evlerde iki, üç hatta dört örtmenin olması örtmenin mutfağın yanı sıra farklı amaçlarla da kullanıldığını gösterir. Yine sicillerde at örtmesi, deve örtmesi ve çarış örtmesine rastlanmıştır. Burada örtme gölgelik anlamındadır. Yine ağıllın çardak ve örtme ile aynı anlama geldiği belirtilmektedir.³⁷ Ayrıca örtme evin üst katında da olabilmektedir.³⁸

Bugün evlerde kiler denilen, yiyecek ve içeceklerin konulduğu serin yerlere geçmişte de "kiler"³⁹ denilmiştir. Kiler ile benzer işlevlere sahip olabilecek farklı bölümlere de rastlanmıştır. Ankara'da kiler, ambar⁴⁰ ve mahzen; Konya'da kiler, ambar, izbe,⁴¹ mahzen ve zir zemin;⁴² Kayseri'de kiler, ambar, mahzen, zir zemin ve yer altı isimleri kullanılmıştır. Bazı kaynaklarda mahzenin, eşya koymaya yarayan kapalı alan, kiler ve ambar anlamına geldiği,⁴³ bazı kaynaklarda ise yer altı deposu olduğu belirtilmiştir.⁴⁴ Ancak mahzen daha çok şarap konulan yer olarak bilinir. Şer'iyye sicillerinde kiler, ambar, mahzen, zir zemin, yer altı ve izbenin ne amaçla kullanıldığı veya aynı anlama gelip gelmediği belli değildir. Ankara'da tek kısmı evlerin %24'ünde kiler, %4'ünde mahzen, dahiliye-hariciyeli evlerin iç kısmında %60'ında kiler, %9'unda mahzen, dış kısmında %6'sında kiler, %2'sinde mahzen; Konya'da tek kısmı evlerin

³⁴ Baran, *Halkbilimi Bağlamında Anadolu-Türk Konutunun Mekansal Oluşumu*, 103.

³⁵ Haşim Karpuz, "Konya'da Halk Mimarisi", *Erdem Türk Kültürü Özel Sayısı*, 13/38, (2002), 226-227.

³⁶ Baran, *Halkbilimi Bağlamında Anadolu-Türk Konutunun Mekansal Oluşumu*, 103.

³⁷ Haşim Karpuz, "Konya'da Halk Mimarisi", s. 226-227.

³⁸ *Kayseri Sancağı Şer'iye Sicil Defteri (1143)*, Başbakanlık Osmanlı Arşivi No. 126, 37/73/1; *Kayseri Sancağı Şer'iye Sicil Defteri (1151)*, Başbakanlık Osmanlı Arşivi No. 130, 120/ 293; *Konya Sancağı Şer'iye Sicil Defteri (1153-1155)*, Başbakanlık Osmanlı Arşivi No. 55, 135/266/1; *Konya Sancağı Şer'iye Sicil Defteri (1143-1144)*, Başbakanlık Osmanlı Arşivi No. 52, 22/2/2.

³⁹ Kiler; kışık yiyeceklerin, kurutulmuş sebze ve meyvelerin, turşu, pekmez, reçel, sucuk, pastırma, et, tahıl ve un gibi maddelerin saklandığı odalardır. Serin olmaları bakımından zemin katlarda yapılırlardı. İçlerinde erzak koymak için sandıklar, un ambarları, fiçılar, küpler ve raflar bulunurdu. Haşim Karpuz, "Kiler", *Türk Aile Ansiklopedisi*, (Ankara: Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Yayınları, 1991), 2/482.

⁴⁰ Ambar; un ve buğday gibi zahirenin saklandığı büyük ahşap sandıklara verilen isimdir. Bazı bölgelerde ambar başlı başına bir mekân olup, ambar odası olarak yapılırdı. İçinde un, buğday, fasulye, patates ambarları bulunurdu. Bazı eşyalarda ambarlarda saklanırdı. Ambarlar bazen zemin katta bazen mutfak içinde büyük ahşap sandıklar şeklinde yapılırdı. Haşim Karpuz, "Ambar", *Türk Aile Ansiklopedisi*, (Ankara: Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Yayınları, 1991), 2/481.

⁴¹ Konya'da bodruma izbe denirdi. İzbe yarısı toprak altında, yüksekliği 2,5 m. kadar olan ve üstteki evi rutubetten koruyan bir yerdı. İzbelere genelde tek katlı binalarda rastlanır. Bunlar genelde bina boyunca uzanır; pencereleri ya yoktur veya çok küçüktür. Burası kışın sıcak yazın ise serin olur. Berk, *Konya Evleri*, 195. Şer'iyye sicillerinde izbenin ne olduğu belli değildir. Konya'da kilerin olduğu evlerde genelde izbe de vardır. Bu durumda kiler ve izbenin farklı amaçlarla kullanıldığı ve aynı anlama gelmediği anlaşılmaktadır. İzbenin yerin altında olduğuna dair bir bilgi ise yoktur; ancak giriş katında izbe olan evlere rastlanmıştır. Fevkanı oda ve tahtında bir izbe olan evlere örnek için bkz. *Konya Sancağı Şer'iye Sicil Defteri (1140-1141)*, Başbakanlık Osmanlı Arşivi No. 51, 116/2/1; *Konya Sancağı Şer'iye Sicil Defteri (1115-1116)*, Başbakanlık Osmanlı Arşivi No. 41, 22/2/1. Kiler ve izbesi olan evlere örnek için bkz. *Konya Sancağı Şer'iye Sicil Defteri (1125)*, Başbakanlık Osmanlı Arşivi No. 46, 28/2/3; *Konya Sancağı Şer'iye Sicil Defteri (1138-1139)*, Başbakanlık Osmanlı Arşivi No. 50, 105/2/3; *Konya Sancağı Şer'iye Sicil Defteri (1114-1115)*, Başbakanlık Osmanlı Arşivi No. 40, 54/1/2.

⁴² Zir zemin; yer altında olan serin ve soğuk oda, bodrum, yer altı demektir.

⁴³ Şemseddin Sami, "Mahzen", 1011.

⁴⁴ Can, *Risâle-i Mî'mâriyye'de Kavramlar ve Terminoloji*, 78.

%37'sinde kiler, %7'sinde izbe %3'ünde zir zemin; Konya'daki dahiliye-hariciyeli evlerin iç kısmında %34'ünde kiler, %14'ünde izbe, dış kısmında %4'ünde kiler, %6'sında zir zemin; Kayseri'de tek kısımlı evlerin %18'inde kiler, %2'sinde yer altı, %1'inde zir zemin; Kayseri'deki dahiliye-hariciyeli evlerin iç kısmında %30'unda kiler, %2'sinde zir zemin, dış kısmında ise %2'sinde mahzen, %2'sinde zir zemin ve %2'sinde yer altı vardır.

18. yüzyılın ilk yarısında Ankara, Konya ve Kayseri evlerinde yaygın olarak bulunan bir diğer bölüm de ahırdır. Ahır hayvanların barındığı yerdir. Ancak evlerde samanlığın bulunma oranının az olması hayvancılığın küçük boyutlu olduğunu ve sadece ev için yapıldığını gösterir. Ahırın özellikle dahiliye-hariciyeli evlerde çok daha yaygın olduğu görülür. Bu tip evlerde samanlığın bulunma oranı da biraz daha fazladır. Ankara'da tek kısımlı evlerin %38'inde, dahiliye-hariciyeli evlerin iç kısmında %16'sında, dış kısmında %87'sinde; Konya'da tek kısımlı evlerin %40'ında, dahiliye-hariciyeli evlerin iç kısmında %6'sında, dış kısmında %78'inde; Kayseri'de tek kısımlı evlerin %62'sinde, dahiliye-hariciyeli evlerin iç kısmında %8'inde, dış kısmında %92'sinde ahır vardır.

Bazı soğuk şehirlerin ahırlarında "ahır sekisi" denilen yerler vardı. Soğuk kış gecelerinde bu sekilerde yatılırdı.⁴⁵ Bu sekilerde daha çok hizmetkârlar vakit geçirir ve yatarı.⁴⁶ Oturmak için ahırın bir yanına set halinde yapılan, yüksekçe ve sofa genişliğinde odaya ise "ahır odası" denirdi.⁴⁷ Ankara'da tek kısımlı evlerin %0,2'sinde ahır sekisine, dahiliye-hariciyeli evlerin dış kısmında ise %3'ünde ahır odasına; Konya'da tek kısımlı evlerin %7'sinde ahır odası ve %3'ünde ahır sekisine; dahiliye-hariciyeli evlerin dış kısmında %20'sinde ahır odası ve %6'sında ahır sekisine rastlanmıştır. Kayseri evlerinde ise ahır odası ve ahır sekisine rastlanmazken yer altı ahıra rastlanmıştır. Kayseri'de tek kısımlı evlerin %4'ünde, dahiliye-hariciyeli evlerin ise dış kısmında %2'sinde yer altı ahır vardır.⁴⁸

2. Ankara Evleri

18. yüzyılın ilk yarısını kapsayan bu çalışmada Ankara'ya ait 2571 ev incelenmiştir. Bunlardan 63'ü dahiliye ve hariciye şeklinde ayrıldığı için ayrı olarak değerlendirilmiştir.

18. yüzyılın ilk yarısında Ankara evleri çok sade bir yapıda olup, evlerin olmazsa olmazı avlu idi. Tabhane denilen bölüm evin ana odasıydı. Evler en fazla iki katlı olup, yarıya yakını tek katlıydı. Alt ve üst katta oda sayısı azdı. Evlerin üçte birinden fazlasında sâyeğâh ve ahır; daha az olmakla birlikte bazı evlerde kiler, örtme ve sofa gibi bölümler de vardı. Samanlık, şaraphane, kârhâne, köşk vs. bölümler ise çok az sayıda evde bulunurdu. Ankara evlerine oransal olarak

⁴⁵ Haşim Karpuz, "Ahır-Samanlık", *Türk Aile Ansiklopedisi*, (Ankara: Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Yayınları, 1991), 2/481-482.

⁴⁶ kelimeler.gen.tr, "ahır" (Erişim 20 Ağustos 2023).

⁴⁷ kelimeler.gen.tr, "ahır odası" (Erişim 20 Ağustos 2023).

⁴⁸ 17. yüzyılda şer'iyye sicillerine göre Ankara ve Kayseri evleri için bkz. Faroqi, *Orta Halli Osmanlılar*, 107-141.

bakarsak; %98'inde avlu (hayât), %86'sında tabhane,⁴⁹ %56'sında üst katta oda (fevkani oda),⁵⁰ %48'inde alt katta oda (tahtani oda),⁵¹ %39'unda sâyegâh,⁵² %38'inde ahır,⁵³ %24'ünde kiler,⁵⁴ %21'inde örtme⁵⁵ ve %17'sinde sofa⁵⁶, %7'sinde kârhâne (sof ve diğerleri), %5'inde su kuyusu (bi'r-i ma),⁵⁷ %5'inde samanlık, %4'ünde bahçe, %3'ünde mutfak, %1'inde fırın, %1'inde kenif vardı. Ayrıca birûn, cihânnümâ, güğercinlik, kahve odası, ahır odası, ahır sekisi, ağıl, koyun ağılı, tahta altı, nerdban (merdiven), çiftlik menzili, su mahzeni, şirahane, şaraphane, hamam, havuz, musluk, karlık, şehnişin, fevkani kasr, kömürhane, divânihâne, köşk, odun evi, ambar, mağaza, tahtepûş, çardak ve sundurmaya da rastlansa da bunların her birinin bulunma oranı %1'in altında idi.⁵⁸

İncelenen 2571 evden sadece 63'ünün dahiliye ve hariciye şeklinde ayrıldığı görülür. Tüm evlere oranı %2,45'dir. Buna göre Ankara'da dahiliye ve hariciyeli evler yaygın değildi. Bu tip evler iç (dahiliye) ve dış (hariciye) şeklinde iki kısımdan oluşmuş olup, daha büyük, daha çok oda ve bölüme sahiptirler. İç kısım oturmaya, dış kısım ise hayvan beslemeye ayrılmıştır. Ayrıca dış kısımda üst katta oda bulunma oranının çok olması, bu üst kat odasının ahırın üstünde olduğunu ve kışın ahırın sıcaklığından faydalanmak için burada oturulduğu izlenimi vermektedir.⁵⁹ İç kısımda sırasıyla avlu, alt katta bir-iki oda, salon, kiler, üst katta bir-iki oda, sâyegâh, mutfak, sofa ve su kuyusu yaygın olarak bulunan bölümlerdi. Dış kısımda ise sırasıyla ahır, üst katta bir-iki veya üç oda, avlu, sâyegâh, alt katta bir-iki oda ve samanlık yaygın olarak bulunurdu. Dahiliye-hariciyeli evlere oransal olarak bakarsak; iç kısmının %86'sında avlu ve bir miktar arsa, %71'inde alt katta oda,⁶⁰ %70'inde tabhane,⁶¹ %70'inde kiler,⁶² %60'ında üst katta oda,⁶³ %56'sında sâyegâh,⁶⁴ %35'inde mutfak, %22'sinde sofa, %21'inde su kuyusu,⁶⁵ %16'sında bahçe, %16'sında ahır, %10'unda örtme, %8'inde ambar, %5'inde fırın, %5'inde samanlık, %5'inde kenif,⁶⁶ %5'inde köşk,⁶⁷ %3'ünde odun evi, %3'ünde musluk vardı.

⁴⁹ Ankara evlerinin %75'inde bir, %10'unda iki, %1'inde üç tabhane vardı.

⁵⁰ Evlerin %56'sında üst katta oda vardı. %43'ünde üst katta tek oda, %11'inde iki oda vardı. Üç odalı ev sayısı %2'dir. Dört, beş ve hatta altı odalı evlere rastlanmaktaysa da bunların bulunma oranı %1'in altındadır.

⁵¹ Evlerin alt katında %40'ında bir, %6'sında iki, %2'sinde üç oda vardı. Dört, beş ve altı odalı ev sayısı ise %1'in altındadır.

⁵² %25'inde bir sâyegâh, %10'unda üst katta sâyegâh, %3'ünde iki sâyegâh vardı. İki ve üç fevkani sâyegâha da rastlanmakla birlikte, bulunma oranları %1'in altındadır.

⁵³ Evlerin %37'sinde bir ahır vardı. İki ahırın bulunma oranı %1'dir.

⁵⁴ %19'unda bir kiler vardı. İki, üç, dört ve fevkani kilere de rastlanmaktaysa da her birinin bulunma oranı %1'in altındadır. %4'ünde mahzen vardı.

⁵⁵ %21'inde bir örtme vardı. İki ve üç örtmeli ev sayısı ise %1'in altındadır.

⁵⁶ Evlerin %15'inde bir sofa ve %1'inde fevkani sofa vardı.

⁵⁷ Can, *Risâle-i Mî'mâriyye'de Kavramlar ve Terminoloji*, 91-92.

⁵⁸ Eski Ankara evleri için bkz. Akok, *Ankara'nın Eski Evleri (41 Levha İle Birlikte)*, 4-5.

⁵⁹ Dahiliye-hariciyeli evler hakkında farklı görüşler için bkz. Hatice Gökçen Özkaya, "Osmanlı Evleri Üzerine Yeniden Düşünmek: 18. Yüzyıldan Dahiliyeli-Hariciyeli Beş İstanbul Evi Örneği", *METU JFA*, 35/1, (2018), 245-248.

⁶⁰ %37'sinde bir, %24'ünde iki, %10'unda üç ve %2'sinde altı oda vardı.

⁶¹ %57'sinde bir ve %14'ünde iki tabhane vardı.

⁶² %49'unda bir, %8'inde iki ve %2'sinde üç kiler vardı. %5'inde bir, %2'sinde iki ve %2'sinde dört mahzen vardı.

⁶³ %25'inde bir, %25'inde iki, %8'inde dört ve %2'sinde üç oda vardı.

⁶⁴ %38'inde bir, %5'inde iki ve %2'sinde üç sâyegâh; %10'unda bir fevkani sâyegâh ve %1'inde iki fevkani sâyegâh vardı.

⁶⁵ %17'sinde bir, %2'sinde iki su kuyusu ve %2'sinde nisf su kuyusu vardı.

⁶⁶ %3'ünde bir kenif, %2'sinde iki kenif vardı.

Divân-hâne, kömürhane, fevkani kasr, hamam ve develiğin her birinin bulunma oranı ise %2 idi. Dış kısmının %87'sinde ahır,⁶⁸ %86'sında üst katta oda,⁶⁹ %81'inde avlu ve bir miktar arsa, %51'inde sâyegâh,⁷⁰ %48'inde alt katta oda,⁷¹ %37'sinde samanlık⁷², %14'ünde örtme, %14'ünde kenif,⁷³ %13'ünde divân-hâne,⁷⁴ %10'unda ambar, %8'inde tabhane,⁷⁵ %8'inde su kuyusu, %8'inde kiler,⁷⁶ %8'inde bahçe, %6'sında mutfak, %5'inde musluk, %3'ünde ahır odası, %3'ünde sofa, %3'ünde şehnişin vardı.⁷⁷ Köşk, şitavi oda (kışık oda), odun evi, kahve odası ve taş dibegin her birinin bulunma oranı ise %2 idi.

Dahiliye ve hariciye şeklinde ayrılan evlerin iç kısmında tabhane, yani ana odanın olması, misafirlerin burada kabul edildiğini ve aile bireylerinin burada oturduğunu; yine tabhanenin yanı sıra tahtani ve fevkani odalar ile sofa, sâyegâh, kiler, mutfak, su kuyusu ve avlunun olması dahiliye bölümlerinin tam bir ev görünümünde olduğunu gösterir. Dış kısımda olup da burada olmayan tek önemli bölüm ise ahırdır.⁷⁸

Hariciye bölümünde özellikle ahır ve fevkani odaların çokluğu dikkati çeker. Tahminimizce bu fevkani odaların altında ahır bulunmaktadır. Yine tek kısmı evlerde samanlık oranı %7'yi geçmezken, dahiliye-hariciyeli evlerin hariciye kısmında bu oran %37'ye çıkmaktadır. Bu durum, bu tip evlerde ahırların daha büyük olduğunu gösterir. Yine bu kısımda kiler, ambar, mutfak gibi yiyeceklerle ilgili bölümlerin çok az olması,⁷⁹ evlerin hariciye kısımlarının daha çok hayvan beslemek için kullanıldığını ve ikamet edilen asıl bölümün dahiliye kısmı olduğunu gösterir. Muhtemelen ahırın sıcaklığından faydalanmak için ahırın üstüne fevkani odalar yapılmıştır. Yine ahırda çalışan görevlilerin bu tahtani ve fevkani odalarda kalıyor olabileceğini akla getirmektedir⁸⁰. Ancak odaların çokluğu, bu kadar odanın hizmetlilere ayrılmış olabilme ihtimalini zayıflatır. Nitekim bazı evlerin hariciyesindeki oda sayısı dahiliyesinden daha fazladır.

Ankara'da incelenen dahiliye-hariciyeli 63 evin 3'ü zimmilere 60'ı Müslümanlara aittir. Ev sahiplerinin 14'ünün ise ağa veya ağa çocuğu⁸¹ olduğu tespit edilmiştir. Oransal olarak bakarsak; %5'i zimmilere %95'i Müslümanlara; %22'si ise ağa veya ağa çocuklarına aittir.

⁶⁷ %3'ünde köşk, %2'sinde fevkani köşk vardı.

⁶⁸ %83'ünde bir ve %5'inde iki ahır vardı.

⁶⁹ %35'inde bir, %22'sinde iki, %17'sinde üç, %5'inde dört, %3'ünde beş ve %3'ünde altı oda vardı.

⁷⁰ %37'sinde bir ve %3'ünde iki sâyegâh, %10'unda bir fevkani ve %2'sinde iki fevkani sâyegâh vardı.

⁷¹ %32'sinde bir, %14'ünde iki ve %2'sinde üç oda vardı.

⁷² %33'ünde bir ve %3'ünde iki samanlık vardı.

⁷³ %11'inde bir ve %3'ünde iki kenif vardı.

⁷⁴ %11'inde bir divân-hâne, %2'sinde fevkani divân-hâne vardı.

⁷⁵ %5'inde bir ve %3'ünde beş tabhane vardı.

⁷⁶ %6'sında bir kiler, %2'sinde beş mahzen vardı.

⁷⁷ %2'sinde şehnişin, %2'sinde fevkani şehnişin vardı.

⁷⁸ Ankara'da dahiliye-hariciyeli evlerin iç kısmında da ahır yer almakla birlikte oranı %16'dır ve bu evlerin genelde dış kısmında ikinci bir ahır yer alır.

⁷⁹ Ankara'da dahiliye-hariciyeli evlerin dış kısmında %6'sında kiler, %6'sında mutfak vardı.

⁸⁰ Faroqhi, *Orta Halli Osmanlılar*, 127.

⁸¹ Ağa dışında diğer kimselerin mesleği veya unvanı hakkında önemli bir bilgi yoktur.

3. Konya Evleri

18. yüzyılın ilk yarısında Konya şer'iyye sicillerinde yer alan 951 ev incelenmiştir. Bunlardan 50'si dahiliye ve hariciye şeklinde ayrıldığı için ayrı olarak değerlendirilmiştir.

18. yüzyılın ilk yarısında Konya evlerinin neredeyse tamamı avlulu idi ve tek kattan oluşurdu. Çoğunlukla bir salon ve bir odası vardı. Evlerin yarıya yakınında kiler, ahır ve örtme bulunurdu. Oransal olarak bakarsak; %98'inde avlu, %86'sında tabhane,⁸² %71'inde alt katta oda,⁸³ %48'inde kiler,⁸⁴ %40'ında ahır, %40'ında örtme,⁸⁵ %28'inde bağ-bahçe, %17'sinde sofa, %9'unda samanlık, %8'inde üst katta oda, %7'sinde ahır odası, %7'sinde yazlık,⁸⁶ %3'ünde ahır sekisi, %2'sinde su kuyusu, %2'sinde kenif vardı. Mutfak, develik, karlık, odunluk, kömür damı, ambar ve fevkani çardaktan her birinin bulunma oranı ise %1'in altındaydı.⁸⁷

Konya evlerinin %5'i dahiliye-hariciye şeklinde iki kısımdan oluşmuştur. Bu tip evler daha büyük ve bölüm çeşitliliği fazla idi. İç kısım tam bir ev görünümünde olup, tabhane bu kısımda bulunurdu. İç kısımda sırasıyla en fazla tabhane, alt kat odası, avlu, örtme, kiler, sofa ve bağ-bahçe vardı. Dış kısım ise genelde avlu ve ahırdan oluşurdu. Ancak bazı evlerde samanlık, alt katta oda, örtme, yazlık ve ahır odası da vardı. Bazı dahiliye-hariciyeli evlerde iki-dört tahta bağ, bir iki dönüm tarla, bostan yeri gibi büyük araziler de bulunmaktaydı.⁸⁸ Bölümlerin bulunma oranlarına bakarsak; dahiliye kısmının %88'inde tabhane,⁸⁹ %88'inde alt katta oda,⁹⁰ %80'inde avlu, %62'sinde örtme,⁹¹ %54'ünde kiler,⁹² %36'sında sofa, %34'ünde bağ-bahçe, %14'ünde fevkani oda,⁹³ %8'inde samanlık, %6'sında ahır, %4'ünde mutfak, %4'ünde kenif, %4'ünde hamam, %4'ünde su kuyusu, %4'ünde köşk ve %4'ünde fevkani yazlık vardı. Fırın, dergah evi, havuz, mağaza ve gasilhaneye de rastlanmakla birlikte bunların her birinin bulunma oranı %2

⁸² Tabhane sayısı birden fazla olabilmekteydi. Konya evlerinin %80'inde bir, %6'sında iki tabhane vardı.

⁸³ %63'ünde bir, %7'sinde iki oda vardı. Üç, dört, beş, hatta sekiz odaya rastlanmışsa da bunların her birinin bulunma oranı %1'in altındaydı.

⁸⁴ Konya'da erzakların saklandığı yer için genelde "kiler" olmakla birlikte "izbe", "zir zemin" ve "mahzen" isimleri de kullanılmıştır. Evlerde genelde tek kiler vardı. Ancak iki ve üç kilerli evlere; beş odalı mahzene de rastlanmıştır. Bunların bulunma oranı oldukça az olup, toplam %3'tür.

⁸⁵ %36'sında bir örtme, %2'sinde iki örtme vardı.

⁸⁶ %5'inde bir yazlık ve %2'sinde bir fevkani yazlık vardı.

⁸⁷ Eski Konya evleri için bkz. Berk, *Konya Evleri*, 46-47, 95, 181, 193, 198.

⁸⁸ *Konya Sancağı Şer'iye Sicil Defteri (1115-1116)*, Başbakanlık Osmanlı Arşivi No. 41, 79/1/1; *Konya Sancağı Şer'iye Sicil Defteri (1143-1144)*, Başbakanlık Osmanlı Arşivi No. 52, 40/2/1; *Konya Sancağı Şer'iye Sicil Defteri 1130-1131*, Başbakanlık Osmanlı Arşivi No. 48, 35/1/2; *Konya Sancağı Şer'iye Sicil Defteri (1118-1119)*, Başbakanlık Osmanlı Arşivi No. 43, 143/2/2; *Konya Sancağı Şer'iye Sicil Defteri (1140-1141)*, Başbakanlık Osmanlı Arşivi No. 51, 100/2/1; *Konya Sancağı Şer'iye Sicil Defteri (1125)*, Başbakanlık Osmanlı Arşivi No. 46, 117/1/1.

⁸⁹ %76'sında bir, %10'unda iki ve %2'sinde üç tabhane vardı.

⁹⁰ %48'inde bir, %28'inde iki, %8'inde üç, %2'sinde dört ve %2'sinde altı oda vardı.

⁹¹ %52'sinde bir, %2'sinde iki, %2'sinde üç, %4'ünde dört örtme ve %2'sinde çaraş örtmesi vardı. Çaraş (Çereş): Bağları bulunan evlerde mutfağın yanında çaraş denilen ve üzümünden pekmez yapmaya ayrılmış mutfak büyüklüğünde ve aynı tipte bir bölümdür. Fazla olarak, üzümü kaynatmak için bir kazan mevcuttur. Burada ocak döşeme seviyesindedir ve dumanın çaraşın içine girmemesi için dışarıdan yakılabilecek şekilde yapılmıştır. Berk, *Konya Evleri*, 192.

⁹² İzbe ve zir zemin, kilere dahil edilmiştir. %28'inde bir, %2'sinde iki ve %4'ünde üç kiler; %14'ünde bir izbe, %6'sında bir zir zemin vardı.

⁹³ %12'sinde bir ve %2'sinde iki oda vardı.

idi.⁹⁴ Hariciye kısmının %94'ünde avlu, %78'inde ahır,⁹⁵ %36'sında samanlık,⁹⁶ %34'ünde alt katta oda,⁹⁷ %30'unda örtme,⁹⁸ %28'inde yazlık,⁹⁹ %20'sinde ahır odası, %12'sinde kenif, %10'unda bağ ve bahçe, %8'inde üst katta oda,¹⁰⁰ %8'inde develik, %6'sında su kuyusu, %6'sında ahır sekisi, %4'ünde tabhane, %4'ünde kiler,¹⁰¹ %2'sinde havuz ve %2'sinde köşk vardı.

Konya'da dahiliye-hariciyeli evlerde alt kat odası genelde dahiliye kısmındadır. Dahiliyeli-hariciyeli evlerde bir miktar daha fazla olmakla birlikte yine de üst katta oda bulunma oranı azdır. Konya'da tek kısımlı evlerin %92'si, dahiliye-hariciyeli evlerin %86'sı tek katlı idi. Her iki ev tipinin yaklaşık yarısında kiler ayrı bir bölüm olarak bulunurdu. Dahiliye-hariciyeli evlerin iç kısmının %4'ünde mutfak, %62'sinde örtme; dış kısmının %30'unda örtme; tek kısımlı evlerin ise %0,44'ünde mutfak, %40'ında örtme vardı. Örtme sadece mutfak anlamına gelmez. Konya'da deve örtmesi ve çarş örtmesine de rastlanmıştır. Bazı evlerde birden fazla örtmenin bulunması ve fevkani örtmenin olması örtmenin başka amaçlar için de kullanıldığını gösterir. O halde Konya'da mutfak genelde salonun bir köşesinde ya da örtme şeklinde evin dışında bulunurdu. Dahiliye-hariciyeli evlerin iç kısmının %6'sında, dış kısmının %78'inde; tek kısımlı evlerin ise %40'ında ahır vardı. Dahiliye-hariciyeli evlerin iç kısmının %8'inde, dış kısmının %36'sında; diğer tip evlerin ise %9'unda samanlık vardı. Görüldüğü gibi dahiliye-hariciyeli evlerde ahır ve samanlık önemli bir yer tutar. Konya evlerinde bağ ve bahçeye de rastlanır. Her iki ev tipinin yaklaşık %30'unda bağ ve bahçe vardır. Dahiliye-hariciyeli evlerin iç kısmının %4'ünde, dış kısmının %28'inde; tek kısımlı evlerin ise %7'sinde yazlık olduğu görülür. Yazlığın daha çok dış kısımda bulunması, etrafın daha açık ve manzaranın daha güzel olduğunu gösterir.

Konya'da incelenen dahiliye-hariciyeli 50 evin 2'si zimmilere 48'i Müslümanlara aittir. Bu ev sahiplerinin 9'unun ise ağa olduğu tespit edilmiştir. Oransal olarak bakarsak; %4'i zimmilere %96'sı Müslümanlara; %18'i ise ağalara aittir.

4. Kayseri Evleri

18. yüzyılın ilk yarısında Kayseri şer'iyye sicillerinde geçen 412 ev incelenmiştir. Bunlardan 53'ü dahiliye ve hariciye şeklinde ayrıldığı için ayrı olarak değerlendirilmiştir.

⁹⁴ Dergah evi bulunan ev tam bir ev görünümündedir. Dahiliyesinde bir tabhane, kiler, ahır, dergah evi, sofa ve avlu; hariciyesinde bir oda, avlu, meyve ağaçları ve bağ bulunmaktadır; fiyatı ise 81 kuruştur. *Konya Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1113)*, Başbakanlık Osmanlı Arşivi No. 39, 64/2/1; Gasilhanesi bulunan ev de tam bir ev görünümündedir. Dahiliyesinde bir tabhane, oda, izbe, kiler, gasilhane, yazlık ve avlu; hariciyesinde ise iki fevkani oda, iki tahtani oda, bir yazlık, köşk, deve örtmesi, kenif, ahır, samanlık, kuyu ve avlu bulunmaktadır; fiyatı 1002 kuruştur. *Konya Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1126-1127)*, Başbakanlık Osmanlı Arşivi No. 45, 131/1/3.

⁹⁵ %76'sında bir, %2'sinde iki ahır vardı.

⁹⁶ %34'ünde bir ve %2'sinde iki samanlık vardı.

⁹⁷ %18'inde bir ve %16'sında iki oda vardı.

⁹⁸ %26'sında bir, %2'sinde iki örtme ve %2'sinde deve örtmesi vardı.

⁹⁹ %26'sında bir yazlık ve %2'sinde fevkani yazlık vardı.

¹⁰⁰ %4'ünde bir ve %4'ünde iki oda vardı.

¹⁰¹ %2'sinde bir ve %2'sinde iki kiler vardı.

Kayseri evleri tek katlı olup; genelde avlu, salon, sofa, ahır ve örtmeden oluşurdu. Alt katta bir oda, su kuyusu ve kiler diğer yaygın olarak bulunan bölümlerdi. Bölümlerin bulunma oranına bakarsak; %96'sında avlu, %92'sinde tabhane,¹⁰² %78'inde sofa,¹⁰³ %62'sinde ahır,¹⁰⁴ %57'sinde örtme,¹⁰⁵ %40'ında alt katta oda,¹⁰⁶ %32'sinde su kuyusu, %22'sinde kiler,¹⁰⁷ %11'inde kenif,¹⁰⁸ %10'unda sâyegâh;¹⁰⁹ %10'unda samanlık, %8'inde şirahane, %8'inde çardak,¹¹⁰ %3'ünde ambar,¹¹¹ %3'ünde bahçe, %3'ünde kış evi, %2'sinde fevkani oda vardı. Yazlık, köşk, mutfak, aşhane, fırın, seki, kemer altı, develik, musluk, hamam, karlık, mağaza, güğercinlik ve kahve odasından her birinin bulunma oranı ise %2'inin altında idi.

Kayseri'de dahiliye-hariciyeli evlerin bütün evlere oranı %12,86'dır. Bu tip evlerin iç kısmında genelde sofa, salon, avlu, örtme ve alt katta oda (genelde harem odası) olmakla birlikte bazılarında su kuyusu ve kilere de rastlanmıştır. Dış kısmında ise genelde avlu, ahır ve bir oda vardı. Bazı evlerde sâyegâh ve samanlığa da rastlanmıştır. Kayseri'de tek kısımlı evlerde olduğu gibi dahiliye-hariciyeli evler de tek katlı idi. Sadece %13'ünde üst kat odası vardı ve bu odalar dış kısımdaydı. Bölümlerin bulunma oranlarına bakarsak; evlerin dahiliye kısmının %98'inde sofa, %94'ünde tabhane,¹¹² %91'inde avlu, %74'ünde örtme,¹¹³ %64'ünde alt katta oda,¹¹⁴ %36'sında su kuyusu, %32'sinde kiler,¹¹⁵ %15'inde kenif,¹¹⁶ %11'inde mutfak, %11'inde köşk, %11'inde bağ-bahçe, %8'inde ahır, %4'ünde sâyegâh,¹¹⁷ %4'ünde samanlık, %4'ünde mağaza vardı. Şirahane, ambar, develik ve hamamın her birinin bulunma oranı ise %2' idi. Evlerin hariciye kısmının %98'inde avlu, %92'sinde ahır,¹¹⁸ %74'ünde alt katta oda,¹¹⁹ %40'ında sâyegâh,¹²⁰ %30'unda samanlık,¹²¹ %17'sinde örtme;¹²² %17'sinde su kuyusu,¹²³ %13'ünde üst

¹⁰² %85'inde bir, %6'sında iki ve %1'inde üç tabhane vardı.

¹⁰³ %77'sinde bir ve %1'inde iki sofa vardı. Kayseri evlerinde sofa giderek yaygın bir hal almıştır. 17. yüzyılın başlarında Kayseri evlerinde sofa bulunma oranı %68 iken, 17. yüzyılın sonlarında %74'e, 18. yüzyılın ilk yarısında ise %78'e çıkmıştır. Faroqhi, *Orta Halli Osmanlılar*, 109-110.

¹⁰⁴ %53'ünde bir, %5'inde iki ve %1'inde üç ahır vardı. Az sayıda evde yer altı ahırına da rastlanmıştır. Evlerin %3'ünde bir ve %1'inde iki yer altı ahır vardı.

¹⁰⁵ %50'sinde bir, %5'inde iki ve %1'inde üç örtme vardı. %1'inde fevkani örtme ve %0,28'inde at örtmesi bulunurdu.

¹⁰⁶ %32'sinde bir, %1'inde iki oda vardı. Evlerin %7'sinde ise bir harem odası vardı.

¹⁰⁷ Kayseri'de erzakların konulduğu yere farklı isimler verilmiştir. Genelde "kiler" kelimesi kullanılmakla birlikte, "zir zemin", "yer altı" ve "mahzen" kelimeleri de kullanılmıştır. Kayseri evlerinin %18'inde bir, %1'inde iki kiler; %1'inde bir ve %1'inde iki zir zemin; %1'inde bir ve %1'inde iki yer altı vardı. Mahzenin bulunma oranı ise %1'in altındadır.

¹⁰⁸ %10'unda bir %1'inde iki kenif, %0,28'inde yer altı kenif vardı.

¹⁰⁹ %8'inde sâyegâh, %2'sinde fevkani sâyegâh vardı.

¹¹⁰ %6'sında bir, %1'inde iki çardak, %0,28'inde fevkani çardak vardı.

¹¹¹ %3'ünde bir ve %1'inde iki ambar vardı.

¹¹² %91'inde bir ve %4'ünde iki tabhane vardı.

¹¹³ %72'sinde bir ve %2'sinde iki örtme vardı.

¹¹⁴ %51'inde bir ve %2'sinde iki harem odası; %2'sinde biri fevkani olmak üzere üç harem odası vardı. Alt katta %4'ünde bir, %2'sinde iki ve %4'ünde üç oda vardı.

¹¹⁵ %26'sında bir ve %4'ünde iki kiler; %2'sinde zir zemin vardı.

¹¹⁶ %13'ünde bir kenif, %2'sinde iki kenif vardı.

¹¹⁷ %2'sinde bir sâyegâh ve %2'sinde bir fevkani sâyegâh vardı.

¹¹⁸ %87'sinde bir ve %4'ünde iki ahır; %2'sinde ise yer altı ahır vardı.

¹¹⁹ %62'sinde bir ve %11'inde iki oda vardı.

¹²⁰ %38'inde bir ve %2'sinde iki sâyegâh vardı.

¹²¹ %25'inde bir ve %4'ünde iki samanlık; %2'sinde yer altı samanlık vardı.

¹²² %15'inde bir örtme, %2'sinde at örtmesi vardı.

¹²³ %15'ünde bir su kuyusu, %2'sinde iki su kuyusu vardı.

katta oda,¹²⁴ %9'unda kenif, %6'sında kiler,¹²⁵ %6'sında develik vardı. Tabhane, ambar, kahve odası ve bağ-bahçenin her birinin bulunma oranı %4; köşk, aşhane ve şirahanenin her birinin bulunma oranı ise %2 idi.

Kayseri'de incelenen dahiliye-hariciyeli 53 evin 4'ü zimmilere 49'u Müslümanlara aittir. Bu ev sahiplerinin 12'sinin ise ağalara ait olduğu tespit edilmiştir. Oransal olarak bakarsak; %8'i zimmilere %92'si Müslümanlara; %23'ü ise ağalara aittir.

5. Ev Fiyatları

Tablo 1: Ankara, Konya ve Kayseri'de Ev Fiyatları (1700-1750)

Fiyatı (Kuruş)	Tek Kısımlı Evler (%)			Dahiliye-Hariciyeli Evler (%)		
	Ankara	Konya	Kayseri	Ankara	Konya	Kayseri
4-100	52	82	54	6	18	-
101-300	35	16	39	46	52	60
301-500	7	1	6	14	30	28
501 üstü	5	-	2	33		11

Tek kısımlı evlerin dahiliye-hariciyeli evlerden daha ucuz olduğu görülür. En ucuz evler ise Konya'dadır. Ankara ve Kayseri evlerinin fiyatı birbirine yakın olup, Konya'dan daha pahalıdır. Konya evlerinin %82'si, Ankara evlerinin %52'si ve Kayseri evlerinin %54'ü 100 kuruşun altındadır. Konya evlerinin %16'sı, Ankara evlerinin %35'i ve Kayseri evlerinin %39'u 101-300 kuruş arasında bulunur. Evlerin çok az bir kısmı 300 kuruşun üstündedir. Konya'da evlerin %1'i, Ankara'da %12'si ve Kayseri'de %8'i 300 kuruşun üstündedir.

Dahiliye-hariciyeli evlerin çoğunun fiyatı 101-300 kuruş arasında bulunur. Kayseri evlerinin %60'ı, Konya evlerinin %52'si¹²⁶ ve Ankara evlerinin %46'sının fiyatı 101-300 kuruş arasındadır. Konya evlerinin %30'u, Kayseri evlerinin %28'i ve Ankara evlerinin %14'ü 301-500 kuruş arasındadır. Konya'da 500 kuruşun üstünde ev bulunmazken, Ankara'da evlerin %33'ü ve

¹²⁴ %8'inde bir fevkani oda, %6'sında iki fevkani oda vardı.

¹²⁵ %2'sinde mahzen, %2'sinde zir zemin ve %2'sinde yer altı vardı.

¹²⁶ Konya'da bazı dahiliye-hariciyeli evler kuruşun yanı sıra bazen fiyatı bilinmeyen bir-iki mal karşılığında satılmıştır. Mesela kuruşun yanı sıra kilesi bilinmeyen bir miktar buğdaya, kelim-i şerif ve sim kılıca satılmıştır. Bu malların değeri ise bilinmemektedir. Ancak kuruş fiyatı tabloya dahil edilmiştir. *Konya Sancağı Şer'iye Sicil Defteri (1153-1155)*, Başbakanlık Osmanlı Arşivi No. 55, 84/165/1; *Konya Sancağı Şer'iye Sicil Defteri (1140-1141)*, Başbakanlık Osmanlı Arşivi No. 51, 100/2/1; *Konya Sancağı Şer'iye Sicil Defteri (1143-1144)*, Başbakanlık Osmanlı Arşivi No. 52, 40/2/1.

Kayseri'de evlerin %11'inin fiyatı 500 kuruşun üstündedir. Bu tip evler daha büyük, bölüm sayısı ve çeşidi daha fazla olduğundan daha pahalıydılar.

Sonuç

18. yüzyılın ilk yarısında Ankara, Konya ve Kayseri evlerinin ister mahallede ister kasabada olsun mutfak, kenif ve su kuyusunun evin dışında olması; evlerin büyük kısmında ahırın bulunması, yakacak odun ve kömürün dışarıda muhafaza edilmesi, sebze, meyve, pestil, sucuk gibi gıdaların yapılması ve kurutulması, ekmeğin pişirilmesi, çamaşırın yıkanıp, asılması gibi zorunlu işler avluyu gerekli kılmıştır. Her evin bir avlusunun olduğu görülür.

Tek kısımlı evlerde Ankara ve Konya'da tabhane, tahtani oda ve fevkani oda, Kayseri evlerinde ise bunların yanı sıra bir de harem odasına rastlanmıştır. Tabhane denilen kısım, evin ana odasıydı. Bugünkü salon ve oturma odasına karşılık gelmekle birlikte daha çok fonksiyona sahipti. Tabhanede oturulur, yatılır, misafir ağırlanır ve tabhane mutfak vazifesi görürdü. Kayseri ve Konya evlerinin neredeyse tamamı, Ankara evlerinin ise yarısı tek katlı idi. Her üç şehirde de ikiden fazla katlı ev yoktu. Evler mutlaka bir avlu içinde yer alırdı. Yani evin etrafı çevriliydi ve bir miktar arsası vardı. Bu nedenle evin tamamına menzil denirdi. Kayseri evlerinin yarıdan fazlasında, Ankara ve Konya evlerinin ise yarıya yakınında ahır vardı. Ancak samanlığın bulunma oranı çok azdı; bu ahırlar sadece ailenin geçimini sağlayamaya yönelik ve küçük boyutlu idi. Mutfak yerine daha çok "örtme" kelimesi kullanılırdı. Örtme, evin dışında; yemek pişirilen, önünde ekmek yapılan, bazılarında kap kacağın bulunduğu küçük bir yerdi. Ancak bütün evlerde örtme yoktu. Böyle evlerde ise tabhanenin bir köşesinin mutfak olarak kullanıldığı ya da sadece kap kacağın burada saklandığı anlaşılmaktadır. Bazı evlerde ise iki, üç hatta dört örtme vardı. Nitekim incelediğimiz evlerde mutfak örtmesi, çarış örtmesi, deve örtmesi, fevkani örtme ve at örtmesine rastlanmıştır. Sicillerde tuvalet yerine "kenif" ismi geçmektedir. Ancak çok az evde kenif vardı. Kenif evin dışında bulunurdu. Muhtemelen basit yapılardır ve evler tarif edilirken zikredilmeye değer görülmemiştir. Sofanın şekli tam olarak bilinmemektedir. Ancak sofanın, Kayseri evlerinde çok yaygın olduğu, Ankara ve Konya evlerinde ise pek yaygın olmadığı görülür. Avluyu veya dış manzarayı görmek üzere bir çeşit balkon veya teras diyebileceğimiz yapılar vardı. Ankara'da bu tür yapılara sâyeğâh, Kayseri'de sâyeğâh ve çardak, Konya'da yazlık denilmiştir. Ankara evlerinin yarıya yakınında, Kayseri evlerinin yaklaşık beşte birinde, Konya evlerinin ise yaklaşık onda birinde bu tür yapılar vardı. Ankara'da bu tür yapıların çeşidi fazla idi; şehnişin, divân-hâne, kasr, birûn, tahtepûş ve cihânnümâyâ Ankara evlerinde rastlanırken, Konya ve Kayseri evlerinde rastlanmamıştır. Yaygın olarak bulunan bir diğer bölüm kilerdi. Konya evlerinin yaklaşık üçte birinde, Ankara ve Kayseri evlerinin ise beşte birinde kiler vardı. Kiler benzeri başka yapılarda olmakla birlikte bunların sayısı çok azdı: Ankara'da mahzen, ambar; Konya'da mahzen, ambar, izbe, zir zemin; Kayseri'de mahzen, ambar, zir zemin ve yer altı vardı; ancak her birinin bulunma oranı %7'nin altında idi. Her üç şehirde de daha çok kiler isminin

geçmesi izbe, zir zemin, yer altı, ambar ve mahzen olarak adlandırılan bölümlerin kilerden farklı bölümler olduklarını gösterir. Yine, köşk, şehnişin, divânhâne, kasr, birûn, tahtepûş, çardak ve cihânnümâ gibi yapıların az sayıda olması sâyegâh ve yazlıktan farklı olduklarını gösterir. Tahminimizce her bir bölümün isimlendirmesi özenle yapılmış ve farklı bölümleri ifade etmek üzere kullanılmışlardır. Her biri benzer yerleri ifade etse de tümüyle aynı değildir.

Dahiliye-hariciyeli evler her üç şehirde de yaygın değildi. Kayseri evlerinin %13'ü, Konya evlerinin %5'i ve Ankara evlerinin %2'si dahiliye-hariciye şeklinde iki kısımlı idi. Bu tip evler daha büyük ve daha çok bölüme sahipti. Dahiliye kısmı tam bir ev görünümünde idi. Ankara evlerinin dahiliye kısmında avlu, tabhane, tahtani oda, fevkani oda, sâyegâh, kiler, mutfak (burada örtme değil, mutbah ismi geçiyor), su kuyusu; Konya'da avlu, tabhane, tahtani oda, kiler, örtme, sofa ve bahçe; Kayseri'de avlu, tabhane, harem odası, sofa, su kuyusu ve kiler yaygın olarak bulunan bölümlerdi. Ankara evlerinin hariciye kısmında avlu, ahır, fevkani oda, tahtani oda, sâyegâh, samanlık; Konya'da avlu, ahır, samanlık, tahtani oda, örtme, yazlık; Kayseri'de avlu, ahır, tahtani oda, samanlık ve sâyegâh yaygın olarak bulunan bölümlerdi. Her üç şehirde de evlerin hariciye kısmında ahırın bulunma oranının çok yüksek olması, bu tip evlerin hayvan beslemek için iki kısımlı olduğunu gösterir. Ancak bu hayvancılığın da çok büyük boyutlu olmadığı, samanlık oranının çok fazla olmamasından ve evlerin çoğunun mahallelerde bulunmasından anlaşılmaktadır. Ayrıca bu kısımda fevkani oda oranının yüksekliği, ahırın odanın altında yer aldığı, dolayısıyla kış aylarında ahırın sıcaklığından faydalandığı izlenimi verir.

Kayseri evlerinin ayırıcı özelliğinden biri tek katlı oluşlarıdır. Ankara ve Konya evlerine göre sofalı ev sayısı Kayseri evlerinde çok daha fazladır. Kayseri evlerinin bir diğer özelliği Ankara ve Konya evlerinde bulunmayan harem odasının varlığıdır. Yine Ankara ve Konya evlerinde pek bulunmayan su kuyusu Kayseri evlerinde daha yaygındır. Ankara ve Konya evlerinde yer altı ahır, yer altı samanlık ve yer altı kenife rastlanmazken Kayseri evlerinde az sayıda da olsa rastlanır. Ankara evlerinin yarısı iki katlı iken, Konya ve Kayseri evleri genelde tek katlı idi. Ankara evlerinin bazılarında sof kârhânesi vardı. Konya ve Kayseri evlerinde şehnişin, divânhâne, kasr, birûn, tahtepûş ve cihânnümâyâ rastlanmazken Ankara'da az miktarda rastlanmıştır. Ankara'da hem tek kısımlı hem de dahiliye-hariciyeli evlerde bölüm çeşidi fazla idi. Konya evlerinde sâyegâh ismine rastlanmazken; yerine benzer özelliğe sahip yazlık ismi kullanılmıştır. Yine bir çeşit erzak saklama yeri olan izbe diğer şehirlerde bulunmazken, Konya'da bulunurdu.

Dahiliye-hariciyeli evler daha büyük olmalarından dolayı tek kısımlı evlerden daha pahalı idi. Her iki ev tipinde de en ucuz evler Konya'da bulunurdu. Tek kısımlı evlerin Ankara'da %12'si, Kayseri'de %8'i ve Konya'da %1'inin; dahiliye-hariciyeli evlerin ise Ankara'da %47'si, Kayseri'de %39'u ve Konya'da %30'unun fiyatı 300 kuruş veya 300 kuruşun üstündeydi. Her üç şehirde de dahiliye-hariciyeli evlerin %90'dan fazlası Müslümanlara aitti. Ayrıca her üç şehirde de yaklaşık

%20'sinin ağaların oturduğu evler olduğu tespit edilmiştir. Dahiliye-hariciyeli evler daha pahalı olduğundan, zengin Müslümanların bu tip evleri tercih ettikleri ve kendi ikamet alanları ile hayvan besledikleri alanları ayırdıkları anlaşılmaktadır.

Bu çalışmada Ankara, Konya ve Kayseri şehirlerindeki evler incelenerek, Orta Anadolu evlerinin 18. yüzyılın ilk yarısındaki genel görüntüsü ile insanların yaşayışı ve şehirlerin gelişmiş düzeyleri hakkında önemli bilgiler elde edilmiştir. Birbirine yakın üç şehirde dahi evler arasında önemli farklar olduğu tespit edilmiştir. Ev bölümlerinin fazlalığı (Ankara evlerinin yarısının iki katlı iken diğer şehirlerdeki evlerin genelde tek katlı olması) ve çeşitliliği (Ankara evlerinde divân-hâne, kasr, birûn, tahtepûş ve cihânnümâ gibi bölümlere daha fazla rastlanması) daha gelişmiş bir şehri ifade ederken, bazı bölümlerin bazı şehirlerde daha çok bulunması (Kayseri'de sofanın çok yaygın olması) veya bazı şehirlerde bulunurken diğer şehirlerde bulunmaması (Kayseri'de harem odasına rastlanırken diğer şehirlerde rastlanmaması), çok zorunlu olmayan bazı bölümlerin bulunması (Konya evlerinde bağ ve bahçenin de bulunması) o insanların zevklerini ve yaşam tarzlarını gösterir. Benzer bölümler için farklı isimlerin kullanılması (kiler benzeri yapılar için zir zemin, yer altı, mahzen, ambar kelimelerinin kullanılması) zengin bir dil yapısının olduğunun kanıtıdır. Evlerin tek ve iki kısımlı olarak ayrılması zengin ve orta halli halkın ev tercihleri hakkında bilgi verir ve zevklerini yansıtır (hayvancılıkla uğraşmak isteyen zengin Müslümanlar iki kısımlı ve daha çok bölümlü evi tercih etmiştir). Geçmişten günümüze evlerin ve ev bölümlerinin nasıl bir değişim geçirdiği görülmektedir (evler önceden bir iki katı geçmezken zamanla kat sayısı artmış; kenif, mutfak gibi yapılar evin içine dahil edilmiş ve iş kolları geliştikçe avlu ortadan kalkmış, avlunun yerini hol, sofa, antre vs. almış ve evler bir bütün olmuştur). Ev fiyatları o şehirde yaşayan insanların iktisadi durumunu, alım gücünü yansıtır; diğer fiyat, ücret ve günümüz ile karşılaştırma yapılabilir. Kısacası bu çalışma sosyal ve iktisadi hayat konusunda yapılacak çalışmalara önemli bir kaynak oluşturur.

Araştırmacıların Katkı Oranı Beyanı	Bu çalışma tek yazarlıdır.
Değerlendirme	Çift Taraflı Kör Hakem
Etik Beyanı	<p>* Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde bilimsel ve etik ilkelere uyulduğu ve yararlanılan tüm çalışmaların kaynakçada belirtildiği beyan olunur.</p> <p>* Bu makale; herhangi bir lisansüstü çalışmadan üretilmemiştir.</p> <p>* Bu makale, sempozyum veya kongre gibi herhangi bir zeminde, özet veya tam metin olarak sunulmamış, özgün bir araştırma makalesidir.</p>
Benzerlik Taraması	Yapıldı - Turnitin
Çıkar Çatışması	Çıkar çatışması beyan edilmemiştir.

Declaration of Contribution Rate of Researchers	This study has one author.
Peer-Review	Double Blind Referee
Ethical Statement	<p>* It is declared that scientific and ethical principles were followed during the preparation of this study and all the studies utilized are indicated in the bibliography.</p> <p>* This article is not derived from any postgraduate study.</p> <p>* This article is an original research article that has not been presented as an abstract or full text in any ground such as symposium or congress.</p>
Plagiarism Checks	Done - Turnitin
Conflicts of Interest	The author(s) has no conflict of interest to declare.

Kaynakça

- Akok, Mahmut. *Ankara'nın Eski Evleri (41 Levha İle Birlikte)*. Ankara: Ankara Etnoğrafya Müzesi Yayını, Türk Tarih Kurumu Basımevi, 1951.
- Ankara Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1109-1111)*. Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Meşihat, 78.
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23376599&Hash=36CB247ACFC75E4F424B7BE0988A5C08649A0C980A5374E94F8C918608CF0A69&A=2&Mi=0>
- Ankara Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1111-1112)*. Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Meşihat, 79.
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23376600&Hash=08DDAA72E435C0167EE68F91068F743BC6AAD577176191E027F216A10C06F7CB&A=2&Mi=0>
- Ankara Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1112-1114)*. Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Meşihat, 80.
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23376601&Hash=ECD3E6B73B6283FFD97F79F5942E94803527BCE2CA5DBE133E89FFAE7222FA86&A=2&Mi=0>
- Ankara Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1114-1115)*. Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Meşihat, 81.
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23376602&Hash=1EDEED87FC35B14FAF8117A22EE35E166CEAC8920933673D29C43F1B843240CE&A=2&Mi=0>
- Ankara Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1115-1116)*. Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Meşihat, 82.
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23376603&Hash=87C8C4511D1E8C1E39981DA94DB6ADBC618CB5C4AA620B1C5B12CD328F646C16&A=2&Mi=0>
- Ankara Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1116-1117)*. Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Meşihat, 83.
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23376604&Hash=1D1782BECF1E163CFDD2A53EACF193A8E684CAD36FCF9F5DCA527571E756502B&A=2&Mi=0>
- Ankara Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1117-1119)*. Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Meşihat, 84.
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23376605&Hash=D04687C2B99953DC2D41F4559DEB60CCE7E3A790BFFF088ACE40B83EBE9F25FD&A=2&Mi=0>
- Ankara Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1120-1121)*. Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Meşihat, 85.
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23376606&Hash=A819506F6B9F06A67373509AF6FC51C7932457923D34E8986181AA2F1934ACE1&A=2&Mi=0>
- Ankara Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1121-1123)*. Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Meşihat, 86.
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23376607&Hash=E3C3E94C616429E46268CF719E0487DD6073BB3785A8F20119B329DE3B0AEB14&A=2&Mi=0>

- Ankara Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1123-1124).* Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Meşihat, 87.
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23376608&Hash=77D65BBCB1F15A7A9BA22965E3403A4A942C7D1E4D29D7C8A11FB28E75397F83&A=2&Mi=0>
- Ankara Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1124-1126).* Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Meşihat, 88.
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23376609&Hash=C98E178084F6FD9427C1DE441BA9982F2A40F9EEA85F6812D43D9933914059EF&A=2&Mi=0>
- Ankara Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1126-1127).* Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Meşihat, 89.
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23376610&Hash=7AF3E8A6A0A2D172D639D724D81448E5EFEE848A3C1904767AC55AF95CE7734&A=2&Mi=0>
- Ankara Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1127-1128).* Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Meşihat, 90.
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23376611&Hash=310ED8AFC6661A95D04BAD810F50A46CE4657ED5EC75BC401EE1AD20D225E191&A=2&Mi=0>
- Ankara Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1128-1129).* Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Meşihat, 91.
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23376612&Hash=5F35583895E0771C604D5BC96ED9F82048AA6CC4B8023DAED95DEB336563704E&A=2&Mi=0>
- Ankara Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1129-1130).* Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Meşihat, 92.
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23376613&Hash=176B8F665C49E917A95E3007306EAB6F3CFB34A64024E2CCDD1E908DB8888C69&A=2&Mi=0>
- Ankara Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1130-1131).* Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Meşihat, 93.
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23376614&Hash=B3000C15A17A8BC5FF34E7700B3DEC6BB8CE87E9D58E8485A68D8E0F76AA98E6&A=2&Mi=0>
- Ankara Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1131).* Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Meşihat, 94.
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23376615&Hash=01B3D4B9DEF4047B7F4F86E92BF4D55252D94BA525624D44AC7C9360086D3B5C&A=2&Mi=0>
- Ankara Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1131-1132).* Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Meşihat, 95.
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23376616&Hash=3E73AFC7E00DA4908CFB321F8D4E5D229ACFD3CDF4A661C53BAF1128258E54A9&A=2&Mi=0>
- Ankara Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1132-1133).* Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Meşihat, 96.
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23376617&Hash=ECBC83D53EEE229435702DEEAA267DAAD5E2317184498656D82CCBA3D71CD240&A=2&Mi=0>

- Ankara Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1133-1134).* Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Meşihat, 97.
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23376618&Hash=DC53D9B0B995803D420F709911396552C1BACC4A2ADD1C5A7F5084162E649F74&A=2&Mi=0>
- Ankara Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1134-1135).* Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Meşihat, 98.
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23376619&Hash=187550CE0D0870566B7782AF2BBED84C0058B0AD2431B5D43EC8D285DB48B0B0&A=2&Mi=0>
- Ankara Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1135-1136).* Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Meşihat, 99.
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23376620&Hash=8C502DE9392915CEA9C7A52CF02984438B17A2780692A8B72E6775613EFE1D5B&A=2&Mi=0>
- Ankara Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1136-1137).* Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Meşihat, 100.
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23376621&Hash=646B4047EBA6806D09F5BA498793D81759CA8CE20D06EC82B6D87D306A364C13&A=2&Mi=0>
- Ankara Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1137-1138).* Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Meşihat, 101.
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23376622&Hash=EE65CAB8644AC459813DF45C4E0667714AB9E5950F80C25A96CB925179F0B33E&A=2&Mi=0>
- Ankara Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1138-1139).* Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Meşihat, 102.
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23376623&Hash=F8DCFB77FA7DDC700446F435D8B766D2769764358E1710AB988C9B5DDC9D9959&A=2&Mi=0>
- Ankara Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1139-1140).* Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Meşihat, 103.
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23376624&Hash=A506F3EEC7A1B0E39378919345CAC1DEF2F741B5FC58277C845A099FB369BD5D&A=2&Mi=0>
- Ankara Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1140-1141).* Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Meşihat, 104.
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23376625&Hash=2450DDA27731DBC907D90AEBF8F57810E1FB265A90F6FA8BEF1FEDB58095763E&A=2&Mi=0>
- Ankara Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1141).* Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Meşihat, 105.
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23376626&Hash=7AE933CFC5ED84690C824188ABA5F85A4B33E6C5A916D1BA18EE1D43055FC545&A=2&Mi=0>
- Ankara Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1141-1142).* Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Meşihat, 106.
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23376627&Hash=B7045F8078B3B18A6C14C9CC25AD0B4A0E21F52D9D5D94FF9D1B6C64B7D5C890&A=2&Mi=0>

- Ankara Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1142)*. Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Meşihat, 107.
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23376628&Hash=41E6D7C6B68F99E00AD106640C7B1758A4B0185E2A78C07DB1559381131C40DF&A=2&Mi=0>
- Ankara Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1142-1143)*. Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Meşihat, 108.
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23376629&Hash=2DD6CC2B7A201CC8B75AECFA340801C258AAEEF2054A88286F3D59F294F57565&A=2&Mi=0>
- Ankara Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1143)*. Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Meşihat, 109.
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23376630&Hash=F64A6CAADF95F067C35B2818748566E89D0916C9FC890DBC99310100149518BB&A=2&Mi=0>
- Ankara Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1143-1145)*. Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Meşihat, 110.
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23376631&Hash=84C49464005D663A9FF5DC68F6A3AFF5B0A5116BBD28D630F51802B9453A84E0&A=2&Mi=0>
- Ankara Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1145)*. Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Meşihat, 111.
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23376632&Hash=4FE7A770725D792D3C2967AEBD1E0DC34ABB7BFD3C55EA0F75A1344B33194F24&A=2&Mi=0>
- Ankara Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1145-1146)*. Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Meşihat, 112.
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23376633&Hash=861004A5F3C87381A9CDAA5CD4D99E3C30890DFA46C52170BB9E63C71299CC50&A=2&Mi=0>
- Ankara Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1146)*. Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Meşihat, 113.
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23376634&Hash=6522CA9260E13B83F618B5A6BE77A8A936476FE4B5BB1373B8907B8EA1DA4248&A=2&Mi=0>
- Ankara Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1146-1147)*. Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Meşihat, 114.
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23376635&Hash=C35FC6A699262AFD5A50BAA3B9369B79243C6215D9DE0A78C5CB3B05ADE72FFB&A=2&Mi=0>
- Ankara Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1147-1148)*. Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Meşihat, 115.
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23376636&Hash=0F9458400C4977A2A0F0D9B214692A32DD1ECEFF1743C9B84381BE593FEDB07&A=2&Mi=0>
- Ankara Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1148-1149)*. Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Meşihat, 116.
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23376637&Hash=743C13A09F909E4D47125EA69DEFC24EC0F67F983DF38CC3D3E8501589BA601A&A=2&Mi=0>

- Ankara Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1148-1149).* Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Meşihat, 117.
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23376638&Hash=6FDF1033130FCCDAF922CA10D3F695EB0B33AFB8D85F0D8261C3966361FAABBDA&A=2&Mi=0>
- Ankara Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1149-1151).* Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Meşihat, 118.
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23376639&Hash=8DAD354C871B149F8B8524BD92353D08C112856931DF218A88D3EE68D8795365&A=2&Mi=0>
- Ankara Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1151-1152).* Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Meşihat, 119.
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23376640&Hash=B9D71ED1B72D5B934CD94CAC849CC23AB730F11A3CD24A0F91BED169647A9C84&A=2&Mi=0>
- Ankara Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1152-1153).* Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Meşihat, 120.
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23376641&Hash=8CE86274F09A35CA0BCFF6903A28E89EAC8B617F096EDB7261B123FBEED4F86B&A=2&Mi=0>
- Ankara Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1154-1156).* Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Meşihat, 121.
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23376642&Hash=87FF4CD35E2B8D1B49694EB7FA49901422EAF155D085BE710D6119FEB671BB36&A=2&Mi=0>
- Ankara Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1156-1157).* Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Meşihat, 122.
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23376643&Hash=59059834C53FFA76A02081120F1F3FFAC1EFAA070A2F75C26CF4FD0F472AA783&A=2&Mi=0>
- Ankara Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1157).* Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Meşihat, 123.
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23376644&Hash=F553296A7D712BDCEDBADD54653A139CE085D47862569380E4B57FAFABFF708&A=2&Mi=0>
- Ankara Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1157-1158).* Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Meşihat, 124.
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23376645&Hash=EACDCFA609796F901ED6649CE0985DF5ED05C25C40E8510F9C92D29F0882EA6C&A=2&Mi=0>
- Ankara Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1158).* Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Meşihat, 125.
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23376646&Hash=7429F87AC48824890AE20EDCE8FD768936FD42EB572F6FD1C3095718B225B82F&A=2&Mi=0>
- Ankara Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1158-1159).* Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Meşihat, 126.
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23376647&Hash=09C2C41384D704E71F27CFE56255F33281A403D49AFC9D4334E2A2C53E0E0A6A&A=2&Mi=0>

- Ankara Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1159)*. Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Meşihat, 127.
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23376648&Hash=52102A5B754F9F7A8836FC0125A896835F6FF031BE518272EAC208F754AA6798&A=2&Mi=0>
- Ankara Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1159)*. Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Meşihat, 128.
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23376649&Hash=45485471B438B05DB86D3BDBB95F062F197463FD47BC958040190FC5BEC7035C&A=2&Mi=0>
- Ankara Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1159-1160)*. Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Meşihat, 129.
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23376650&Hash=6E8871B4365A5AC937688310FC1C9419013221AAA08FD42C5347AB65F8C7A04A&A=2&Mi=0>
- Ankara Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1160-1161)*. Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Meşihat, 130.
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23376651&Hash=E9AE3AD9E8086CFE9B58BD84B64DCF62449BCA2227C269F79350C5BE4545A4AD&A=2&Mi=0>
- Ankara Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1161-1162)*. Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Meşihat, 131.
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23376652&Hash=7C358F3550E28D7A273356CF70FC004E50CDC41C1D107312B386FBDE04E20EAA&A=2&Mi=0>
- Ankara Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1162-1163)*. Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Meşihat, 132.
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23376653&Hash=598466ED80A864AB34DFA97300BBCA329ED8094AAC874696B0F6306A93328AC2&A=2&Mi=0>
- Ankara Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1163)*. Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Meşihat, 133.
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23376654&Hash=B27581C41CFE0B974EA4830BF03CD2815A6BC9BAE46652E72271694381007B64&A=2&Mi=0>
- Arseven, Celâl Esad. "Tabhane". *Sanat Ansiklopedisi*. IV/1889. İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı, 1998.
- Baran, Mine. *Halkbilimi Bağlamında Anadolu-Türk Konutunun Mekansal Oluşumu*, İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, 2000.
- Berk, Celile. *Konya Evleri*. İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi, Doçentlik Tezi, 1951.
- Can, Arzu. *Risâle-i Mi'mâriyye'de Kavramlar ve Terminoloji*. İstanbul: Marmara Üniversitesi, Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2005.
- Çetin, Mahmut. *Dersaadet Sözlüğü*. İstanbul: İstanbul Ticaret Odası, 2012.
- Devellioğlu, Ferit. *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat (Eski ve Yeni Harflerle)*. Ankara: Aydın Kitabevi Yayınları, 24. Basım, 2007.
- Eldem, Sedat H. *Türk Evi Plan Tipleri*. İstanbul: İstanbul Teknik Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Yayını, 1954.

- Erkan, Gönül. "Tabhane". *Toplum ve Sosyal Hizmet*, 16/2 (Ekim 2005), 53-56.
- Faroqhi, Suraiya. *Orta Halli Osmanlılar: 17. Yüzyılda Ankara ve Kayseri'de Ev Sahipleri ve Evler*. çev. Hamit Çalışkan. İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2. Basım, 2014.
- Hasol, Doğan. *Ansiklopedik Mimarlık Sözlüğü*. İstanbul: Yem Yayın, Geliştirilmiş 19. Baskı, 2021.
- Karpuz, Haşim. "Ahır-Samanlık", *Türk Aile Ansiklopedisi*, 2/481-482, Ankara: Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Yayınları, 1991.
- Karpuz, Haşim. "Ambar", *Türk Aile Ansiklopedisi*, 2/481, Ankara: Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Yayınları, 1991.
- Karpuz, Haşim. "Geleneksel Ev", *Türk Aile Ansiklopedisi*, 2/473-475, Ankara: Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Yayınları, 1991.
- Karpuz, Haşim. "Kiler", *Türk Aile Ansiklopedisi*, 2/482, Ankara: Başbakanlık Aile Araştırma Kurumu Yayınları, 1991.
- Karpuz, Haşim. "Konya'da Halk Mimarisi". *Erdem Türk Halk Kültürü Özel Sayısı* 13/38 (2002), 223-233.
- Kayseri Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1112-1113)*. Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Meşihat, 107.
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23381959&Hash=237247466EA7D114865546BB555C470F21E0F5AC61B87D0C108983245FD1C6FD&A=2&Mi=0>
- Kayseri Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1114)*. Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Meşihat, 108.
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23381960&Hash=A5337F3C68F52A17E15603AB0C8DB7CBD5AEBB45BB9444D99B0CF50A65A25DBB&A=2&Mi=0>
- Kayseri Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1115-1116)*. Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Meşihat, 109.
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23381961&Hash=CA95EFD227D7A52F7021AFBDF89D986BE2956E557AC85A60535FBD51CA2BDA0A&A=2&Mi=0>
- Kayseri Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1116-1117)*. Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Meşihat, 110.
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23381962&Hash=A005F9D7E5ACB4B85B07C5A56904C2438BCBC70F46411707AD73FCD0F44E1A1C&A=2&Mi=0>
- Kayseri Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1117-1119)*. Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Meşihat, 111.
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23381963&Hash=64317782FFE4E608EEA49EC2190AEC5D3ABF5822263A8B838D52BAB0F45273EC&A=2&Mi=0>
- Kayseri Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1118-1120)*. Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Meşihat, 112.
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23381964&Hash=F00DDE9A8230A789C17AE3EC70ED92F1C6A16B759E4F2D718D619379AFB9C5B1&A=2&Mi=0>
- Kayseri Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1120-1121)*. Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Meşihat, 113.
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=233819>

[65&Hash=44293EE9E8CA5C04DE80FD9C83575B3431CAC3BCA8AA9255DDACC8031301A7FE&A=2&Mi=0](https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23381966&Hash=0A07066F6AA4BD11C98867457CE8CC673D0500AD5035D8FA90917A3BB04069A4&A=2&Mi=0)

Kayseri Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1121-1122). Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Meşihat, 114.
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23381966&Hash=0A07066F6AA4BD11C98867457CE8CC673D0500AD5035D8FA90917A3BB04069A4&A=2&Mi=0>

Kayseri Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1122-1123). Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Meşihat, 115.
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23381967&Hash=E4FEA0D45D989A0105D887293B27550E770CB18457DF0F332C979A668247CA9D&A=2&Mi=0>

Kayseri Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1123-1125). Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Meşihat, 116.
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23381968&Hash=5911D3024AF49B391AF43558E5C4524E0B97B89445A188282E759A52C9D78260&A=2&Mi=0>

Kayseri Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1125-1126). Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Meşihat, 117.
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23381969&Hash=DD266C1A9A3B8000CF338CA5FAF897478D317000714A0390C4F62F8F27625BF0&A=2&Mi=0>

Kayseri Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1127-1129). Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Meşihat, 118.
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23381970&Hash=780E50D88FEA026FD171B4C4B6F49D0872B69479701EC41B761BE78C39023406&A=2&Mi=0>

Kayseri Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1129-1133). Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Meşihat, 119.
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23381971&Hash=514D03E036D508815409B68EF600FDA052BC011C960438F6DABACDB1375C3B12&A=2&Mi=0>

Kayseri Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1133-1135). Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Meşihat, 120.
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23381972&Hash=9EEF984CAA825780F932E973929696B5E35B4B211350479D0F9E8DEF383302C7&A=2&Mi=0>

Kayseri Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1135-1136). Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Meşihat, 121.
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23381973&Hash=951821F48B64BD7FE5C25CB168BD668066AC22A9E59DBBD2DC73A0B4C309A787&A=2&Mi=0>

Kayseri Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1140-1141). Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Meşihat, 122.
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23381974&Hash=F0BCDC9A5EF68133A1100D330F513DA9F038A8789723EB9E1A4EFEF78333629&A=2&Mi=0>

Kayseri Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1142-1143). Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Meşihat, 124.
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=233819>

[76&Hash=4115D4B59F3983BC51EBBF730D0361717CA91FF222F39A89D5AD4309AB8DE951&A=2&Mi=0](https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23381977&Hash=77B7D5809809F33DD020C5263154DB7E88B4E8073565AF8BD001F9084F29F1B8&A=2&Mi=0)

Kayseri Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1143). Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Meşihat, 125.
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23381977&Hash=77B7D5809809F33DD020C5263154DB7E88B4E8073565AF8BD001F9084F29F1B8&A=2&Mi=0>

Kayseri Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1143-1144). Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Meşihat, 126.
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23381978&Hash=F3BFB60C561B276A2403B2D46A4D8FBF7C8DB9C228680ACD6E5F376705FD2831&A=2&Mi=0>

Kayseri Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1145-1146). Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Meşihat, 127.
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23381979&Hash=16C77882F487DDC76C6546EC7541679F2785918041B5D3474276DBE30D1827FE&A=2&Mi=0>

Kayseri Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1146-1147). Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Meşihat, 128.
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23381980&Hash=6FAD5742C4F852EC8A99597E032FF0B05C5DE080254262B2C751A36F35C61887&A=2&Mi=0>

Kayseri Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1147-1148). Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Meşihat, 129.
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23381981&Hash=183CAA43822CEB44599D87D5ED9A9DA817C29AA1089C6D31B2A2F999C56E35F1&A=2&Mi=0>

Kayseri Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1151). Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Meşihat, 130.
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23381982&Hash=90D23E1019BAB1C125E8DF0B3E1F9769D56DB23586DF88282C63A5E1A9D46DBC&A=2&Mi=0>

Kayseri Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1153-1154). Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Meşihat, 131.
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23381983&Hash=6F19F069607DE75C797C391EC1C51446732C8F52762A8CE1122E9CB1294456E7&A=2&Mi=0>

Kayseri Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1154). Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Meşihat, 132.
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23381984&Hash=1A769B6A17BA7123D52B240F00DEDDAA8FA7146048606574FCF839E553BE127C&A=2&Mi=0>

Kayseri Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1154-1155). Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Meşihat, 133.
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23381985&Hash=980AE92AD37CA09E541D49093152A7B80F9B8D9AAE2DBE414F135153C0BFD3CA&A=2&Mi=0>

Kayseri Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1157). Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Meşihat, 134.
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=233819>

[86&Hash=AA2E2688E8C32FDEF6BDD3243892070B98136A43B6EF34FAD59D7EE3BD703A5B&A=2&Mi=0](https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23381987&Hash=DFF6BCB6D409FD01ABC412131361B8E7A3B8A40143631B9AFC20B886827A6C0E&A=2&Mi=0)

Kayseri Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1157-1158). Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Meşihat, 135.
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23381987&Hash=DFF6BCB6D409FD01ABC412131361B8E7A3B8A40143631B9AFC20B886827A6C0E&A=2&Mi=0>

Kayseri Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1158-1159). Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Meşihat, 136.
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23381988&Hash=D3027B5847AB71F08793CFA7296562AFC6B136BE03A66D55EECD79785CFB8960&A=2&Mi=0>

Kayseri Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1160). Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Meşihat, 137.
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23381989&Hash=153DB1E74E04BE1CBA2E0829657ACFAC1519C24D5318E1C0D1947761E30787A2&A=2&Mi=0>

Kayseri Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1161-1162). Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Meşihat, 138.
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23381990&Hash=CD7C8D3D8A9E3E3423A059B9E4AB087FEF1FFF851732C9B4590DB184463BC887&A=2&Mi=0>

Kayseri Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1162-1163). Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Meşihat, 139.
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23381991&Hash=63F5649AC84060789347B39323AABC84D6A80F5E0F864895270296DD41F3F809&A=2&Mi=0>

Kayseri Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1163-1164). Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Meşihat, 140.
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23381992&Hash=BEF473266811AF7882CE8712C53B971D72065AE3D5A67A1E0C41BB6454B2EE48&A=2&Mi=0>

Kelimeler. Erişim Tarihi 20 Ağustos 2023. <https://kelimeler.gen.tr/ahur>

Kelimeler. Erişim Tarihi 20 Ağustos 2023. <https://kelimeler.gen.tr/ahur> odası

Konya Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1113). Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Meşihat, 39.
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23382218&Hash=9680612BDCBF1D03951B458CD85D3FBA9E93198C6BEE81A1F0B795A94AC0E831&A=2&Mi=0>

Konya Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1114-1115). Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Meşihat, 40.
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23382219&Hash=AF32BE20D9258B2248CA812670D66358EC34FC641A8ECBCE42281310CA9EDCB2&A=2&Mi=0>

Konya Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1115-1116). Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Meşihat, 41.
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23382220&Hash=31FAA991BE030DE9EDC8D10C357BF8C8461351CBA3DD8193CDD5F9DADE1E05F0&A=2&Mi=0>

- Konya Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1118-1119).* Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Meşihat, 42.
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23382221&Hash=F1A29B0B119B4EB8A7BB80A88886C2E1FFE074FC188B78F33EBC49B2ECE3D618&A=2&Mi=0>
- Konya Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1118-1119).* Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Meşihat, 43.
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23382222&Hash=24726C14320B3257F4E972506BF62904003935A86B7AE8651DB16A1D858A8F36&A=2&Mi=0>
- Konya Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1121-1122).* Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Meşihat, 44.
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23382223&Hash=BA419A8DF00783228C6AFC1AFC8B182ADDC010E2FEC8A214638FDAA75854842C&A=2&Mi=0>
- Konya Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1126-1127).* Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Meşihat, 45.
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23382224&Hash=B23EA11FA4D38C10EB23618E8467D03001E44C3708911CA039064EE2EF00CF07&A=2&Mi=0>
- Konya Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1125).* Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Meşihat, 46.
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23382225&Hash=0A6B49DF59C73F5A33DB7D452BA1BC65362FF1ECB88B020F82D342B4AC53D0E8&A=2&Mi=0>
- Konya Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1128-1129).* Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Meşihat, 47.
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23382226&Hash=2040EDEB60470E72C3D89DB38BC1F5C5375A3538081DABEE8ECF3A81BD423EF&A=2&Mi=0>
- Konya Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1130-1131).* Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Meşihat, 48.
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23382227&Hash=658354B44BCEC6920A52A4C6FBFC9FF5651FA7C95485550DF805393B9DB9643B&A=2&Mi=0>
- Konya Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1135-1136).* Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Meşihat, 49.
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23382228&Hash=63043B39FCC8D7C3840CBE3F58BC9F125D8C372B0B14F434FAF9FB6940F98493&A=2&Mi=0>
- Konya Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1138-1139).* Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Meşihat, 50.
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23382229&Hash=8790426A5946079B169139BC723C784ABC8753F4BE3AD4D79C1DBFE19A015976&A=2&Mi=0>
- Konya Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1140-1141).* Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Meşihat, 51.
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23382230&Hash=FD1DBD4D289C81E1EB9CE4A5A21D32A59B113CA75175A996EE6FCB98B4C19B3F&A=2&Mi=0>

Konya Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1143-1144). Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Meşihat, 52.
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23382231&Hash=1AC3F2FE83C69AF4D767795D98B0D9782A7F093113F4CEE6F897D00E587608AB&A=2&Mi=0>

Konya Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1148-1149). Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Meşihat, 53.
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23382232&Hash=390B76244DA686BCE906F861D9526030188A4AF7B3A4051D0F416409636E3F3B&A=2&Mi=0>

Konya Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1151-1152). Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Meşihat, 54.
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23382233&Hash=B61FD26BDCF40419D3EADFF9D16C02950F4FCCD8C5AD8E0EC013BA184E605A0&A=2&Mi=0>

Konya Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1153-1155). Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Meşihat, 55.
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23382234&Hash=5948BC6E9D4F2F15CE5D32F8CE65AEB6904C1FE20785B88FE6B5BD920E592718&A=2&Mi=0>

Konya Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1155-1156). Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Meşihat, 56.
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23382235&Hash=62D120913E666BDD9B0BE0BC330D180287BA2EDD2C29959D1B96B0BF4F1AADEA&A=2&Mi=0>

Konya Sancağı Şer'iyye Sicil Defteri (1161-1162). Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivleri Başkanlığı Osmanlı Arşivi, Meşihat, 57.
<https://katalog.devletarsivleri.gov.tr/Sayfalar/eSatis/BelgeGoster.aspx?ItemId=23382236&Hash=5C251FFFFCA638B33249C5D53B9F05F0010761D285ED14EA32BA614077C1B4B2&A=2&Mi=0>

Kuban, Doğan. *Türk "Hayat"lı Evi*. İstanbul: Mısırlı Matbaacılık A. Ş., 1995.

Küçükerman, Önder. *Kendi Mekânının Arayışı İçinde Türk Evi*. İstanbul: Apa Ofset Basımevi Sanayi ve Ticaret A.Ş., 1985.

Kütükoğlu, Mübahat S. *Osmanlı'nın Sosyo-Kültürel ve İktisâdî Yapısı*. Ankara: Türk Tarih Kurumu, 2018.

Muşmal, Hüseyin. "1640-1650 Yılları Arasında Konya'da Sosyal ve Ekonomik Hayata Dair Bazı Tespitler". *Türkiyat Araştırmaları Dergisi* 20 (2006), 201-232.

Özkaya, Hatice Gökçen. *18. Yüzyıl İstanbul'unda Barınma Kültürü ve Yaşam Koşulları*. İstanbul: Yıldız Teknik Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Doktora Tezi, 2011.

Özkaya, Hatice Gökçen. "Osmanlı Evleri Üzerine Yeniden Düşünmek: 18. Yüzyıldan Dahiliyeli-Hariciyeli Beş İstanbul Evi Örneği". *METU JFA*, 35/1 (2018), 243-262.

Sözer, Ahmet Necdet. "Türkiye'nin Kırsal Yerleşim Coğrafyasına İlişkin Terminolojik Sorunlar ve Tipolojik Yaklaşımlar". *Ege Coğrafya Dergisi* 1 (1983), 1-13.

Şemseddin Sami. *Kâmûs-ı Türkî: Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*. İstanbul: İdeal Kültür Yayıncılık, 2012.

Tarım Ertuğ, Zeynep. "İmaret". *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, 22/219-220, İstanbul: TDV Yayınları, 2000.

- Taşkın, Ünal. *Osmanlı Devleti'nde Kullanılan Ölçü ve Tartı Birimleri*. Elazığ: Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2005.
- Tuztaşı, Uğur. "İdealleş[tiril]miş "Türk Evi" Fikrinin Historiyografik Çözümlemesi". *ICONARP International Journal of Architecture and Planning* 1/1, 66-91.
- Yavuz, Hasan. *Ankara Evleri Ahşap Üzeri Kalem İşleri*. Konya: Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2014.

